

MANUALI I LICENCIMIT BANKAR

PRISHTINË, QERSHOR 2017

PREAMBULA

Në përputhje me nenin 36, paragrafi 1, nënparagrafi 1.4 i Ligjit nr. 03/L-09 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, si dhe nenin 16 të Statutit të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, në zbatim të Ligjit nr. 04/L-093 për Bankat, Institucionet Mikrofinanciare dhe Institucionet Financiare Jobankare Bordi Ekzekutiv, në mbledhjen e mbajtur më 14 korrik 2017 miratoi:

MANUALI I LICENCIMIT BANKAR

PËRMBAJTJA

1.	HYRJE.....	4
1.1.	Përkufizimet.....	6
2.	PROCESI I APLIKIMIT PËR LICENCIM BANKAR.....	7
2.1.	Faza e para-aplikimit.....	7
2.2.	Faza e aplikimit.....	8
2.2.1.	Plani i biznesit.....	9
2.2.2.	Kapitali.....	12
2.2.3.	Struktura udhëheqëse.....	13
2.2.4.	Letra mbështetëse.....	17
2.2.5.	Dorëzimi i aplikacionit.....	17
2.3.	Faza e pas-aplikimit.....	18
2.3.1.	Shqyrtimi i aplikacionit.....	18
2.4.	Miratimi paraprak.....	19
3.	LICENCIMI.....	21
3.1.	Aplikimi për licencë.....	21
3.2.	Ekzaminimi i parahapjes.....	23
3.3.	Dhënia e Licencës.....	24
4.	MIRATIMET E TRANSAKSIONEVE TJERA.....	24
4.1.	Ndryshimet në aktin e themelimit dhe/apo statutin përfshirë emrin e bankës.....	25
4.2.	Aksionarët kryesor.....	25
4.3.	Emërimi i drejtorëve dhe menaxherëve të lartë.....	26
4.4.	Hapja dhe zhvendosja e degëve dhe zyrave të bankave brenda vendit.....	29
4.5.	Mbyllja e degëve dhe zyreve brenda vendit.....	30
4.6.	Hapja e degëve dhe subjekteve të varura jashtë vendit.....	31
4.7.	Auditori i jashtëm.....	32
4.8.	Bashkimet dhe përvetësimet e bankave.....	33
4.9.	Përvetësimet e interesit të kapitalit nga bankat në institucionet financiare.....	34
4.10.	Hapja e zyrave përfaqësuese.....	36
4.11.	Transaksionet që kërkojnë vetëm njoftim të BQK-së.....	37
5.	SHTOJCAT E MANUALIT.....	37

1. HYRJE

Banka Qendrore e Republikë të Kosovës (BQK) ka përgjegjësi ekskluzive për licencimin, rregullimin dhe mbikëqyrjen e bankave në Republikën e Kosovës sipas nenit 23 paragrafi 1 të Ligjit Nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës (më tutje Ligji për BQK-në) dhe nenit 4 paragrafi 1 të Ligjit nr. 04/L-093 për Bankat, Institucionet Mikrofinanciare dhe Institucionet Financiare Jobankare (më tutje Ligji për Banka).

Korniza ligjore në fuqi, ndër tjerash, e përcakton BQK-në kompetente për:

- licencimin e bankave;
- revokimin e licencave bankare;
- menaxhimin ose mbikëqyrjen e procedurës së rehabilitimit (administrimit zyrtar) dhe fillimin e procedurave të falimentimit;
- vlerësimin e kushteve dhe dhënien e miratimit/refuzimit për transaksionet e përcaktuara në kapitullin katër (4) të këtij manuali.

Të interesuarit për të themeluar një bankë duhet fillimisht të aplikojnë për licencë për zhvillim të veprimtarisë bankare nga BQK-ja. Bankat e huaja me seli kryesore jashtë Republikës së Kosovës, të interesuara për licencë bankare, mund të licencohen nga ana e BQK-së për të zhvilluar veprimtari bankare si subjekte të varura - filialë apo degë të bankës, për detaje referojuni shtojcës IV - Bankat e Huaja¹.

Në kontekst të licencimit bankar objektivi i përgjithshëm i BQK-së është që të sigurojë një proces transparent gjithëpërfshirës, i cili ndihmon për të siguruar një mjedis të sigurt, të qëndrueshëm dhe konkurrues bankar. Në funksion të përmbushjes së këtij objektivi, përmes rritjes së transparencës dhe inkurajimit të efikasitetit dhe konkurrencës, BQK ka rishikuar politikat, procedurat dhe praktikat e licencimit bankar në mënyrë që të sigurojë një kornizë dinamike, efikase dhe të strukturuar. Pjesë e këtij procesi ka qenë edhe Manuali i Licencimit Bankar.

Manuali i licencimit bankar përcakton kushtet dhe procedurat e nevojshme që duhen përmbushur nga subjektet aplikuese për marrjen e licencës bankare, me qëllim të hyrjes në treg të subjekteve bankare të shëndosha dhe të qëndrueshme që mbështeten nga aksionarë të fuqishëm dhe me përvojë në industrinë bankare. Bankat e tilla realizojnë veprimtari të ekuilibruar me rreziqe të menaxhuara, janë në gjendje të përballojnë dhe të zhvillohen në kushtet e konkurrencës së lirë që ofron një treg i hapur dhe i integruar në tregun financiar ndërkombëtar si dhe janë në gjendje të përballojnë me kapital dhe likuiditet situatat e krizave. Në këtë mënyrë arrijnë të mbështesin zhvillimin e ekonomisë së vendit dhe në mënyrë transparente i ofrojnë publikut shërbime dhe produkte bankare cilësore dhe efikase.

Manuali ofron udhëzime të veçanta për pranimin dhe vlerësimin e aplikacioneve dhe përcakton dokumentet minimale të nevojshme për aplikim për licencim bankar. Duhet të theksohet se manuali është vetëm një udhëzues procedural dhe nuk përfshin të gjithë faktorët, që mund të vlerësohen gjatë fazës së analizës. Gjatë procesit të aplikimit informacione shtesë mund të kërkohen nga ana e BQK-së varësisht nga kompleksiteti i situatës. Megjithatë, manuali shërben si një udhëzues për të gjithë të interesuarit potencial për themelimin e bankave dhe njëkohësisht lehtëson trajtimin e aplikacioneve për licencim

¹ Të gjitha kriteret e licencimit bankar vlejnë njëjtë për subjektet e varura filial apo degë përveç nëse është specifikuar ndryshe.

bankar nga stafi i Departamentit për Licencim dhe Standardizim në kuadër të BQK-së nga i cili do të shfrytëzohet si manual referues, udhëzues pune dhe si mjet trajnues.

Struktura vijuese e manualit është si më poshtë.

Kapitulli i dytë (2) i manualit shtjellon pjesën thelbësore të procesit të aplikimit duke filluar nga faza e para-aplikimit, faza e aplikimit dhe faza e pas-aplikimit. Faza e para-aplikimit kalon nëpër çështjet bazike, duke përfshirë vendimin nëse themelimi i një banke është gjëja e duhur për të interesuarit dhe çfarë mund të jenë alternativat. Të interesuarit që të themelojnë një bankë, mund të gjejnë këtë pjesë të dobishme sepse këtu përfshihen detajet e takimeve para aplikimit ku ndahen pritjet e BQK-së që mundëson kuptimin se çfarë do të thotë kjo për aplikuesin dhe burimet e tij, gjëra të cilat vlerësohen të dobishme për të dyja palët: të interesuarit dhe BQK-në.

Në fazën e aplikimit, sqarohet se çfarë ndodh pasi që të vendoset përfundimisht të aplikohet për t'u bërë një bankë e re. Kjo pjesë fillon me listimin e dokumentacionit minimal të nevojshëm për aplikim dhe vazhdon me diskutimin e strukturuar përreth komponentëve kryesor të aplikacionit për licencim bankar për nga pesha a tyre në vendimmarrjen e BQK-së. Si përmbyllje e kësaj pjese në këtë kapitull është sqarimi i dorëzimit formal të aplikacionit në BQK.

Faza e pas-aplikimit përcakton se çka vlerëson BQK në aplikacionin për licencim bankar, sqaron arsyet për vendim pozitiv dhe ato për vendim negativ si dhe kohën që i duhet për të marrë një vendim. Faza e pas-aplikimit përfundon me fazën opcionale në këtë proces, të quajtur miratimi apo refuzimi paraprak i licencës i cili merret pas shqyrtimit dhe vlerësimit të të gjithë dokumenteve dhe informacioneve të pranuar si aplikacion në këtë proces.

Kapitulli i tretë (3) mbulon fazën përfundimtare të licencimit bankar e cila zhvillohet pas miratimit paraprak. Kjo fazë fillon me aplikimin e bankës së propozuar për licencim pas përmbushjes së obligimeve të përcaktuara me vendimin për miratim paraprak. Gjatë kësaj faze, BQK realizon edhe ekzaminimin e para-hapjes në objektet e bankës së propozuar për verifikimin e kushteve për fillimin e biznesit bankar. Faza përfundimtare mbyllet me dhënien e licencës apo refuzimin saj.

Transaksionet tjera të cilat realizohen pas licencimit të bankës dhe fillimit të operacioneve të saj e që për të cilat kërkohet miratim paraprak nga ana e BQK-së, janë sqaruar në kapitullin katër (4) të këtij manuali. Në këtë kapitull është përcaktuar gjithashtu edhe dokumentacioni i kërkuar për aprovimin e këtyre transaksioneve, afatet si dhe procedura e shqyrtimit.

Manuali përmbyllet me kapitullin e pestë (5) i cili ngërthen në vete shtojca të cilat japin sqarime të detajizuara për çështje të caktuara duke mbështetur përmbajtjen e manualit dhe formularët e nevojshëm për aplikim për licencim bankar dhe miratim të transaksionve tjera.

Për ndonjë sqarim shtesë apo për ndonjë pyetje individuale, të interesuarve ju rekomandohet të kontrollojnë pjesën “Pyetjet më të shpeshta” në uebfaqen e BQK-së si dhe shtojcat: I - Procesi i Licencimit dhe II - Kriteret e Licencimit, III - Alternativat ndaj Licencimit Bankar dhe IV - Bankat e Huaja të këtij manuali apo të kontaktojnë direkt Departamentin për Licencim dhe Standardizim në BQK përmes emailit Licencimi@bqk-kos.org ose përmes telefonit në numrin +381 (0) 38 222 055.

1.1. Përkufizimet

Të gjitha shprehjet e përdorura në këtë manual kanë të njëjtin kuptim siç përcaktohen me nenin 3 të Ligjit për Banka dhe/ose siç janë përkufizuar në vijim për qëllim të këtij manuali.

Bankë – një shoqëri aksionare e angazhuar në veprimtari bankare, duke përfshirë një subjekt të varur ose degë të bankës së huaj;

Filial - një subjekt i varur i bankës; personi juridik i së cilës banka është subjekt i varur ose person juridik që është nën kontroll të përbashkët me këtë bankë;

Subjekt i varur - çdo person juridik në të cilin një person tjetër ose grup personash që veprojnë së bashku zotëron drejtpërdrejtë apo tërthorazi (i) pesëdhjetë për qind ose më tepër të çfarëdo klase të aksioneve me të drejtë vote ose (ii) një interes të konsiderueshëm, që ua mundëson këtyre personave të tjerë ose grup personash të ushtrojnë një kontroll mbi personin juridik në të cilin zotërohen ato aksione;

Grup bankar - bankë dhe filialet e saja dhe çdo subjekt tjetër të cilat BQK-ja i përcakton me rregullore apo urdhëresë se duhet të merren parasysh për qëllimet e mbikëqyrjes së konsoliduar;

Degë - një vend të veprimtarisë afarist i cili formon një degë ligjërish të varur të bankës e pa themeluar me vete, nëpërmjet të cilës banka mund të lejohet që të angazhohet në veprimtari bankare, përfshire funksione tjera menaxhuese dhe administrative;

Zyrë - një vend të veprimtarisë afariste e cila i përgjigjet degës së bankës e pa themeluar me vete, nëpërmjet të cilës banka mund të lejohet që të angazhohet në veprimtari bankare;

Veprimtari bankare - veprimtaria e pranimit të depozitave nga publiku dhe përdorimin e fondeve qoftë tërësisht apo pjesërisht me qëllim të dhënies së kredive apo investimeve në rrezik të vetë bankës;

Drejtor - është çdo person i emëruar nga aksionarët për të shërbyer si anëtar i bordit të drejtorëve të bankës;

Zyre përfaqësuese - vend të veprimtarisë afariste i cili formon një degë ligjërish të varur të bankës e pa themeluar me vete, ku aktivitetet kufizohen në ofrimin e informatave dhe aktiviteteve të ndërlidhjes si dhe studimit të tregjeve dhe mundësive të investimit, dhe ku banka nuk lejohet të angazhohet në veprimtari bankare;

Menaxher i Lartë - kryeshefi ekzekutiv, zëvendës kryeshefi ekzekutiv zyrtari kryesor për financa, zyrtari kryesor për operacione, zyrtari kryesor për risk të bankës dhe çdo person, i cili (i) i raporton drejtpërsëdrejti bordit ose merr pjesë ose ka autoritet për të marrë pjesë në funksionet kryesore politikëbërëse të bankës, pavarësisht nëse ai person ka titull zyrtar apo merr kompensim për veprimet e tilla, dhe (ii) është caktuar si menaxher i lartë nga BQK-ja. Në rastin kur një bankë e huaj licencohet për të operuar me një ose më shumë degë në Kosovë, menaxher i lartë konsiderohet: menaxheri kryesor, zëvendës menaxheri, zyrtari kryesor për financa, zyrtari kryesor për operacione, zyrtari kryesor për risk dhe çdo person tjetër që BQK e përcakton si menaxher të lartë;

Bashkimet - do të thotë bashkim i dy ose më shumë bankave nëpërmjet transferimit të totalit të mjeteve dhe detyrimeve në një banke të re;

Përvetësimet - do të thotë procesi i blerjes ose përvetësimin të një pjese ose një kompanie (shoqëria aksionare) të tërë.

2. PROCESI I APLIKIMIT PËR LICENCIM BANKAR

Ky kapitull fillon me zbërthimin e fazës së para-aplikimit si fazë fillestare e procesit të licencimit bankar ku diskutohen elemente bazike si vendimi mbi themelimin e një banke si dhe sqarohet takimi informues para aplikimit, si pjesa më e rëndësishme e kësaj faze. Kapitulli pastaj vazhdon me shtjellimin e fazës së aplikimit e cila fillon me marrjen e vendimit përfundimtar për të aplikuar për licencim bankar. Kjo pjesë përfshin informacion në lidhje me atë se çka duhet të përmbaj aplikacioni për licencim bankar. Faza e aplikimit pasohet nga ajo e pas-aplikimit ku sqarohet se çka vlerëson BQK dhe sa kohë mund ti duhen për të dhënë një vendim. Kapitulli përfundon me sqarimin e fazës optionale në këtë proces, të quajtur miratimi paraprak.

2.1. Faza e para-aplikimit

Të interesuarit për licencim bankar, në varësi të planit të biznesit ose veprimtarive që dëshirojnë të ndërmarin fillimisht duhet të vlerësojnë nëse themelimi i një banke është i vetmi opsion apo opsioni më i përshtatshëm për ta. Ka një numër alternativash që mund të ndërmerren në vend të themelimit të një banke që lejojnë ofrimin e disa nga shërbimeve që bankat ofrojnë me një kosto potencialisht më të ulët sesa themelimi i një banke. Për shembull, nëse nuk synohet marrja e depozitave por kreditimi i segmenteve të caktuara apo individëve që banojnë në një pjesë specifike të vendit apo nëse synohet kreditimi i ndërmarrjeve të vogla lokale ose organizatave jofitimprurëse, themelimi i një institucioni financiar jobankar apo institucioni mikrofinanciar mund të jetë një alternativë më e përshtatshme. Përderisa ka shkallë të ndryshme të kufizimeve ligjore të vendosura në fushëveprimin ose madhësinë e disa prej këtyre opsioneve alternative, mbani parasysh se këto përputhen me nivele të ndryshme të rregullimit.

Përfundimisht të interesuarve për aplikim i'u sygjerohet referimi informatave më të hollësishme për secilën nga alternativat në shtojcën III - Alternativat ndaj Licencimit Bankar për të parë nëse themelimi i një banke mund të jetë alternativa më e përshtatshme për vizionin e tyre.

Nëse pas konsiderimit të alternativave, të interesuarit kanë konstatuar se themelimi i një banke është rruga e duhur dhe janë të gatshëm për të filluar procesin, duhet të kontaktojnë BQK-në për të kërkuar organizimin e takimit informues para aplikimit. Kërkesa për takim dërgohet nga përfaqësuesi i autorizuar i aplikuesit në email-in kontaktues të Departamentit për Licencim dhe Standardizim: Licencimi@bqk-kos.org. BQK-ja pranon aplikacionet për licencim bankar vetëm nëse paraprakisht është mbajtur takimi informues.

Takimi Informues

Para zhvillimit të takimit informues për licencim bankar me BQK-në, të interesuarit duhet ta shqyrtojnë plotësisht këtë manual, në mënyrë që të njoftohen me të gjitha procedurat që kanë të bëjnë me licencimin bankar.

Takimi informues është i obligueshëm sepse mundëson informimin e të interesuarve mbi:

- kuptimin e procesit të licencimit dhe çfarë ndodh në faza të ndryshme;
- kuptimin e pritjeve të BQK-së;
- identifikimin e ndonjë shqetësimi të veçantë që BQK mund të ketë në fillim që mund të ndihmoj në vendimin nëse të interesuarit duan të shpenzojnë kohë dhe para në një aplikacion që nuk

mund të përparojë më tej;

- dorëzimin sa më të plotë të aplikacionit.

Para mbajtjes së takimit informues të interesuarit për aplikim duhet të përgatiten për të prezantuar në takim një përmbledhje të shkurtër të nivelit të lartë të propozimit të biznesit, që si minimum duhet të përmbajë:

- arsyeshmërinë e themelimit të bankës si dhe strategjinë fillestare të biznesit duke specifikuar se cilat produkte do të ofrohen, si do t'i ofrohen ato dhe tregun e synuar;
- burimet e financimit - si do të financohen dhe nëse kanë ndonjë investitor dhe/ose fonde në vend;
- pronësinë dhe ekipin menaxherial - detajet e pronarëve dhe menaxherëve të propozuar, për aq sa ato njihen;
- planin kohor- një pasqyrë dhe afat kohor të planit tuaj për të themeluar bankën e re.

Takimi informues udhëhiqet nga Guvernatori apo Zëvendësguvernatori për Mbikëqyrje Financiare (ZGMF) apo ndonjë i deleguar i tij, Drejtori i Departamentit për Licencim dhe Standardizim, si dhe një zyrtar i lartë përgjegjës për veprimtaritë e licencimit. Rrjedhimisht në takim duhet që të marrin pjesë të gjithë aksionarët kryesor të bankës së re të propozuar. Gjatë takimit, të interesuarit për aplikim inkurajohen që të shtrojnë pyetje rreth procesit të licencimit dhe paqartësive të mundshme që kanë në mënyrë që të sigurohet përgatitja e aplikacionit në mënyrë sa më efektive. Departamenti për Licencim dhe Standardizim gjithëherë duhet mbajë procesverbalin e takimeve informuese si dëshmi të këtij procesi në dosjen e aplikuesit.

Takimi informues ju jep një mundësi të interesuarve për aplikim për të diskutuar planet me BQK-në dhe i jep mundësi BQK-së për t'i kuptuar ato plane. Rrjedhimisht, në fund të takimit pritët që të interesuarit të kenë më të qartë procesin e licencimit bankar dhe se aplikacioni kur të dorëzohet, të jetë me cilësi të mjaftueshme për BQK-në që të marr një vendim sa më shpejt që të jetë e mundur. Ritmi në të cilin të interesuarit për aplikim përparojnë përmes fazës së para-aplikimit varet në masë të madhe nga vet ata dhe përgatitjet e tyre.

2.2. Faza e aplikimit

Pas mbajtjes së takimit informues, aplikuesit mund të fillojnë përgatitjen e aplikacionit për licencim bankar në BQK. Kjo pjesë fillon me listimin e dokumenteve mbështetëse që duhet të jenë pjesë e aplikacionit për licencim bankar. Pjesa tjetër është e strukturuar rreth komponentëve kryesor të aplikacionit për licencim bankar për nga pesha a tyre në vendimarrjen e BQK-së, të cilat janë plani i biznesit, struktura udhëheqëse, financimi, dhe letra e mbështetjes në rastet kur aplikohet për themelimin e një dege apo subjekti të varur të një banke të huaj. Si përmblyllje e kësaj faze është sqarimi i dorëzimit formal të aplikacionit në BQK.

Aplikacioni për licencim bankar duhet të shoqërohet nga informacionet e mëposhtme siç është përcaktuar me nenin 7 të Ligjit për Banka:

- dokumentet përbërëse të bankës së propozuar, duke përfshirë një kopje të noterizuar apo dokumentacionin origjinal sipas të cilit është themeluar, si dhe adresën e propozuar të zyrës qendrore;

- emrin, nacionalitetin, vendbanimin, kualifikimet, përvojën dhe historikun afarist e profesional të çdo drejtori, aksionari kryesor dhe menaxheri të lartë të bankës së propozuar ose bankës së huaj, duke përfshirë historikun afarist dhe profesional për dhjetë (10) vitet e fundit;
- shumën e kapitalit të autorizuar dhe të zotuar të bankës së propozuar ose të bankës së huaj, duke përfshirë shumat të cilat janë paguar dhe burimin e ligjshëm të kapitalit;
- planin e biznesit që përfshinë, ndër të tjera, strukturën organizative të bankës së propozuar ose bankës së huaj, llojin e parashikuar të veprimtarive bankare, pasqyrat e parashikuara financiare për tri vite dhe, nëse ekzistojnë, pasqyrat financiare të audituara dhe raportet vjetore për dy (2) vitet e fundit;
- listën e aksionarëve që mbajnë apo do të mbajnë pesë (5%) përqind a më shumë të aksioneve të bankës së propozuar ose bankës së huaj, dhe pronarëve përfitues të këtyre aksioneve, duke cekur emrat e tyre, adresën dhe posedimin përkatës të aksioneve;
- për çdo drejtor, aksionarët kryesor dhe menaxher të lartë të bankës së propozuar apo bankës së huaj, dëshminë zyrtare nga Gjykata që shpalos çdo dënim për vepra penale nga Gjykata penale, dosjet personale të falimentimit, diskualifikimi nga ushtrimi i profesionit, apo përfshirjen e kaluar ose të tashme në funksion menaxhues të ndonjë korporate ose organi tjetër sipërmarrës që i është nënshtruar procedurave të paaftësisë paguese, nëse ka;
- në çdo rast kur paraqitësi i kërkesës është një bankë e huaj që propozon themelimin e një banke varëse ose të një dege në Kosovë, duhet të sigurohet një deklaratë nga mbikëqyrësi i vendit amë se nuk ka kundërshtim rreth fillimit të veprimtarive të propozuara në Kosovë, dhe se ushtron mbikëqyrje globale bankare të konsoliduar të veprimtarisë ndaj bankës së huaj;
- dëshminë e pagesës së tarifës për licencim;
- dokumentet e kërkuara në formularin për aplikim dhe informacione tjera shtesë të cilat mund të konsiderohen si të duhura nga BQK-ja.

Pjesë përbërëse e aplikacionit duhet të jenë edhe informacionet e përcaktuara me Rregulloren për Licencimin e Bankave dhe Degëve të Bankave të Huaja.

2.2.1. Plani i biznesit

Planit i biznesit është një prej elementeve kyçe në procesin vendimmarrës për dhënien e licencës, pasi që parakusht për themelimin e një banke që mbështet dhe nuk rrezikon stabilitetin e përgjithshëm financiar në vend është planifikimi adekuat strategjik i biznesit.

Plani i biznesit i bankës së propozuar duhet fillimisht të përmbajë deklaratën e filozofisë së përgjithshme të bankës dhe të përcaktoj vizionin e saj për qëndrueshmërinë financiare dhe ardhmërinë e saj. Gjithashtu, duhet të jetë i konstruktuar në formë të tillë në mënyrë që të zërthej qartë zhvillimin strategjik afatgjatë të bankës së propozuar në tregun e synuar. Plani duhet të mundësoj vlerësimin e realizimit të strategjisë zhvillimore afatgjatë përmes identifikimit të qartë të planeve afatmesme dhe afatshkurtra të biznesit të mbështetura nga projeksionet financiare. Strategjia afatgjatë e bankës së propozuar duhet të përkthehet në qëllime specifike dhe objektiva të matshme afatmesme dhe afatshkurtëra, të cilat duhet të arsyetojnë rritjen

e parashikuar si dhe të mbështetet me kapitalin e bankës së propozuar duke arsyetuar kështu projeksionet financiare.

Plani i biznesit, për të qenë i pranueshëm nga BQK, duhet minimalisht të përmbajë informatat e mëposhtme:

- pasqyrën e biznesit: strategjinë e përgjithshme të bankës së propozuar dhe detajet mbi veprimtarinë e planifikuar bankare;
- analizën e tregut duke përfshirë analizën e konkurrencës direkte dhe indirekte;
- analizën financiare ku përfshihet shpalosja e strukturës së asetëve, detyrimeve dhe kapitalit si dhe projeksionet financiare për tre (3) vitet e para të operimit;
- funksionet e rëndësishme bankare;
- strukturën udhëheqëse të bankës.

Pasqyra e biznesit

Në pasqyrën e biznesit fillimisht shpaloset historiku i aplikuesit në të cilën ofrohen informata lidhur me organizimin, veprimtarinë të cilën ushtron si dhe shtrirjen gjeografike të degëve të tij për të vazhduar më pastaj me strategjinë e përgjithshme e bankës së propozuar e zbërthyer në qëllime afatshkurtra dhe afatmesme të cilat duhet të jenë specifike, të qarta dhe të matshme. Gjithashtu në këtë pjesë pritet edhe argumentimi mbi vlerën e shtuar të bankës së propozuar për sistemin financiar në vend.

Në këtë pjesë të planit duhet të bëhet edhe shpalosja e veprimtarisë së planifikuar bankare, konkretisht detajet e produkteve dhe shërbimeve të cilat planifikohen të ofrohen si dhe objektivat për të ardhmen lidhur me këto produkte dhe shërbime. Veprimtaria e planifikuar duhet të përfshijë gjithashtu edhe trendin e rritjes së depozitave, rritjes së kredive, normat e planifikuara efektive të interesit, dhe veprimtaritë tjera bankare të parapara.

Analiza e tregut

Në planin e biznesit, banka e propozuar duhet të paraqes analizën e tregut ku duhet të përshkruhet industria bankare me detaje të mjaftuara për të mundësuar vlerësimin e identifikimit të sfidave dhe perspektivës me të cilat banka e propozuar do të përballlet. Në këtë pjesë duhet të identifikohet qartë dhe të përshkruhet mjaftueshëm tregu i synuar në të cilin pritet të ofrohen veprimtaritë e përshkruara në pjesën paraprake. Gjithashtu, në analizën e tregut banka e propozuar duhet të identifikoj nevojat e tregut për produktet dhe shërbimet e propozuara si dhe argumentoj plotësimin e këtyre nevojave përmes veprimtarisë bankare që planifikon ta ofroj. Deri në masën nevojshme për marrjen e vendimeve afariste, duhet të përshkruhen edhe trendet e zhvillimit të tregut të synuar.

Komponent i rëndësishëm i analizës së tregut është analiza e konkurrencës. Banka e propozuar në planin e biznesit duhet identifikoj qartë konkurrencën direkte dhe indirekte brenda tregut të synuar dhe atë që mund të ndikojnë në strategjinë zhvillimore të saj. Në analizën e konkurrencës duhet të paraqitet edhe pozicioni i bankës së propozuar përballë konkurrencës së identifikuar.

Analiza e tregut duhet të përmbaj edhe identifikimin e qartë të kërkesave rregullative që aplikohen në tregun e synuar si dhe strategjinë që banka së propozuar do ta ndjekë për të siguruar pajtueshmëri me to. Pjesë përbërëse e analizës së tregut duhet të jetë edhe analiza e konkurueshmërisë apo SWOT. Analiza ku

identifikohen përparësitë dhe dobësitë e bankës së propozuar kundruall konkurrencës, kërkesave rregullative dhe tregut në përgjithësi.

Analiza e tregut duhet të bazohet në përdorimin e të dhënave aktuale ekonomike në dispozicion, në mënyrë që të gjitha planifikimet të pasqyrojnë apo të jenë sa më të përafërta me realitetin. Burimet e informacionit të përdorura rishqyrtohen për besueshmërinë e tyre dhe janë të rëndësishme në rishikimin e të dhënave.

Struktura organizative

Në planin e biznesit duhet të shpjegohet e gjithë struktura organizative e bankës së propozuar me detaje të mjaftueshme të cilat do të mundësojnë vlerësimin e adekuatshmërisë së asaj strukture konform kërkesave ligjore dhe rregullative për zhvillimin e veprimtarisë bankare. Për të lehtësuar procesin e vlerësimit të BQK-së në këtë pjesë duhet të paraqitet edhe një organogram i cili duhet të përmbajë minimalisht informatat e mëposhtme:

- skemën organizative me emrat individual, sipas nevojës;
- përbërjen e bordit të drejtorëve;
- listën e komiteteve dhe përgjegjësitë kryesore (të sigurohen emrat e anëtarëve, të mundshëm);
- përshkrimin e pozitës së menaxherëve të lartë duke përfshirë kufijtë mesatarë të pagave (përfshirja e bonuseve ose pagesave tjera jomonetare p.sh. automobilat, banimi);
- planifikimin e personelit (numri i punëtorëve/departamentet).

Në kuadër të strukturës organizative banka e propozuar duhet të kujdeset të shpalos planet rreth krijimit të funksioneve kyçe bankare të kërkuara me kornizën ligjore në fuqi, si funksioni për menaxhimin e riskut; funksioni i pajtueshmërisë, funksioni i auditimit dhe/ose kontrollave të brendshme. Banka e propozuar posaçërisht duhet të përshkruaj planet rreth krijimit të funksionit për menaxhim të riskut i cili do të monitorojë profilin e riskut të bankës duke përfshirë riskun kreditor, të tregut, të likuiditetit, operativ, të pajtueshmërisë, të reputacionit, ligjor dhe ndonjë risku tjetër të bankës si dhe zbatimin e politikave dhe procedurave të bankës për menaxhim të riskut, duke përfshirë efikasitetin dhe pavarësinë e funksionit të menaxhimit të riskut brenda bankës. Informata të mjaftueshme duhet të shpalosen edhe për funksionet tjera të cilat rrjedhin nga korniza ligjore.

Në rastin kur i interesuari për licencë bankare aplikon për marrjen e licencës për të themeluar një degë të bankës së huaj, struktura organizative e paraqitur në planin e biznesit nuk kërkohet të përmbajë përbërjen e bordit të drejtorëve dhe listën e komiteteve.

Analiza Financiare

Plani i biznesit të bankës së propozuar duhet të përmbajë edhe analizën financiare ku përfshihet shpalosja e strukturës së aseteve, detyrimeve dhe kapitalit si dhe projeksionet financiare për tre vitet e para të operimit.

Në kuadër të strukturës së aseteve dhe detyrimeve banka e propozuar duhet të paraqet përparësitë dhe mangësitë e strukturës së propozuar, duke përfshirë analizën e normës së interesit dhe çdo veprim që do të ndërmerret për të zvogëluar rreziqet si dhe teknikat dhe sistemet për menaxhimin e tyre. Për strukturën e kapitalit, banka e propozuar në planin e biznesit të saj duhet të sqarojë mënyrën apo bazën e përdorur për

të arritur strukturën e kapitalit të propozuar dhe të argumentoj se përse shuma e propozuar është e mjaftueshme për zhvillimin e veprimtarisë së planifikuar bankare. BQK pret që banka e propozuar të posedojë një shumë të mjaftueshme të kapitalit për të konkurruar në mënyrë efektive në treg dhe të mbështes në mënyrë adekuate operacionet e planifikuara. Duke marrë parasysh që është element kyç në procesin vendimmarrës për dhënien e licencës kjo pjesë elaborohet më në pikën 2.2.2. të këtij kapitulli.

Parashikimet apo projeksionet financiare në planin e biznesit të bankës së propozuar duhet të tregojnë trendët e ardhshme të asetëve, detyrimeve dhe kapitalit, vëllimin për çdo lloj shërbimi (produkti), investimet fikse të mjeteve si dhe shpërbimin e menaxhmentit dhe stafit. Parashikimet duhet të bëhen në bazë të planeve dhe objektivave të planifikuara (të cilat duhet të dorëzohen si pjesë e aplikacionit), analizave të tregut dhe strategjive të diskutuara më lart. Forma e këtyre parashikimeve të kërkuara është e paraqitura në Shtojcën D – Forma e Projeksioneve Financiare, në këtë manual.

2.2.2. Kapitali

Njëri ndër kriteret kyçe i cili merret parasysh për marrjen e vendimit për miratimin apo refuzimin e kërkesës për licencë bankare është kapitali i zotuar që planifikohet të investohet dhe burimi i fondeve të tij. Për të ushtruar veprimtari bankare në Republikën e Kosovës një aplikues për licencë bankare duhet të zotoj kapital fillestar minimal në shumë jo më pak se shtatë (7) milion euro, siç është përcaktuar në nenin 15 të Ligjit për Banka dhe nenin 4 të Rregullores për Licencimin e Bankave dhe Degëve të Bankave të Huaja.

Kapitali minimal duhet të paguhet në paratë gatshme dhe se fondet e tij nuk mund të rrjedhin nga:

- kreditë nga bankat në të cilat bëhet pagesa e kapitalit; apo
- kreditë kur banka që pranon kapital është garantues;
- kreditë nga bankat tjera në Kosovë, përveç nëse janë të kolateralizuara njëqind për qind (100%) me letra me vlerë të aprovuara e që mbahen nga pala e tretë si kujdestar.

Aksionet e lëshuara në këmbim të shërbimeve nuk trajtohen si kapital i paguar. Gjithashtu edhe pagesat ose shpenzimet për blerjen ose për qiramarrjen e lokaleve të punës dhe pajisjeve, si dhe shpenzimet e tjera operative nuk përfshihen në shumën e kapitalit fillestar minimal ose shumën minimale të depozitës në barsvlerën e kapitalit.

Pavarësisht kapitalit minimal të referuar më lartë, kapitali i bankës së propozuar duhet të jetë i mjaftueshëm për të përmbushur kërkesat rregullative, si dhe të sigurojë një mbrojtje për bankën e propozuar sidomos gjatë organizimit fillestar dhe fazave fillestare të operimit. BQK-ja ka të drejtë për të kërkuar rritjen e minimumit të kapitalit për bankën e propozuar, bazuar në aplikacionin e saj, konkretisht planin e biznesit dhe projeksionet financiare. Përveç kapitalit të zotuar, banka e propozuar në dokumentacionin e saj duhet të paraqet edhe planet për rritjen e tij brenda tre viteve të para. Gjithashtu duhet shpjeguar se si banka e propozuar planifikon të siguroj pajtueshmëri me rregulloren e BQK-së për mjaftueshmërinë e kapitalit dhe rregulloret tjera që ndikojnë në kapital.

Në strukturën e kapitalit aplikuesi duhet të paraqet edhe numrin e aksioneve të autorizuar, numrin e aksioneve që do të emetohen, vlerën nominale për aksion dhe çmimin e shitjes për aksion. Për aksionarët që posedojnë më shumë se pesë për qind (5%) të aksioneve të bankës, duhet të sigurohen të dhënat financiare të tyre (referojuni shtojcës B dhe C në këtë manual). Të dhënat financiare do të përfshijnë

bilancin e gjendjes dhe pasqyrën e të ardhurave (fitimin/humbjen) gjatë tre viteve të kaluara. BQK-ja do të vlerësojë aksionarët e propozuar me mbi dhjetë përqind (10%) të aksioneve për të përcaktuar aftësinë aktuale financiare të tyre apo interesave të tyre të ndërlidhura, që do të mund të ndikonin negativisht në bankën e propozuar.

Informatat e dhëna në BQK duhet të nënshkruhen nga aksionarët me dëshminë për saktësinë dhe kompletimin e tyre. BQK-ja do të verifikoj burimet dhe do të kërkojë që shumta e kapitalit të paguhet para lëshimit të licencës.

Nëse aplikuesi për licencë bankare aplikon të licencohet si degë e bankës së huaj, kërkesat e cekura më lartë në këtë kapitull nuk aplikohen. Mirëpo çdo bankë e huaj që aplikon të themelojë një degë të bankës së huaj në Republikën e Kosovës i kërkohet që të deponojë në BQK në emër të kapitalit fillestar, një shumë prej shtatë (7) milionë Euro si Depozitë Ekuivalente me Kapitalin (DEK) siç kërkohet me nenin 17 të Ligjit për Banka dhe nenin 4 të Rregullores për Licencimin e Bankave dhe Degëve të Bankave të Huaja. Pra shumta fillestare e kërkuar në emër të DEK-ut, është e njëjtë dhe ka të njëjtin funksion me atë të kapitalit minimal të kërkuar më lartë.

Përshtatshmëria e aksionarëve

Përshtatshmëria e aksionarëve kryesorë potencial është gjithashtu element shumë i rëndësishëm në vlerësimin e BQK-së. Për të verifikuar përshtatshmërinë e aksionarëve, aplikuesi në dokumentacionin e tij për licencim bankar duhet të ofrojë dëshmi që vërteton qëndrueshmërinë financiare për çdo aksionar kryesor potencial. Kjo përfshin dëshmi të përmbushjes së shpejtë të detyrimeve financiare të kaluara dhe një gjendje ekzistuese të shëndoshë financiare. Aplikuesi duhet të dorëzojnë dokumentacion valid që vërteton pagesën e të gjitha detyrimeve fiskale nga aksionari kryesor potencial. Dokumenti i tillë duhet të jetë i lëshuar jo më vonë se tridhjetë (30) ditë nga data e aplikimit.

Gjatë shqyrtimit të aplikacionit, BQK-ja do të verifikojë në mënyrë të pavarur, personat që kontrollojnë bankën ose që janë propozuar të kontrollojnë atë. Ky autorizim përfshin mbledhjen e dëshmive dhe dokumenteve në procedurat formale sipas procedurave administrative përkatëse.

BQK-ja do të vlerësojë, strukturën e pronësisë së bankës potenciale si tërësi, si dhe përshtatshmërisë individuale të aksionarëve, në mënyrë që të sigurojë se struktura e pronësisë nuk do të pengojë mbikëqyrjen efektive të bankës. Kërkesat e cekura më lartë janë kërkesa të vazhdueshme për aksionarët ekzistues dhe aksionarët e ri potencial. Përshtatshmëria e aksionarëve kryesorë potencial, vlerësohet sipas kërkesave të nenit 7 dhe 37 të Ligjit për Bankat. Për këtë qëllim BQK ka të drejtë të mbledhë dëshmi në pajtim me nenin 6 të Rregullores për Licencimin e Bankave dhe Degëve të Bankave të Huaja. Për më shumë rreth dokumentacionit dhe detajeve referohuni në Shtojcat B dhe C të këtij manuali.

Kjo kërkesë nuk aplikohet për aplikacionet e bankave të huaja për të themeluar degë në Republikën e Kosovës.

2.2.3. Struktura udhëheqëse

Menaxhmenti i lartë është shumë i rëndësishëm për suksesin e një banke të re. Përzgjedhja e një menaxhmenti të lartë të kualifikuar dhe profesional, si dhe një bordi të drejtorëve adekuat është një ndër detyrat më me rëndësi të bankës së propozuar. Kryeshefi ekzekutiv i propozuar duhet të përfshihet në mënyrë aktive në zhvillimin dhe kompletimin e aplikacionit për licencë dhe duhet të jetë plotësisht i

njoftuar me planin e biznesit të bankës së propozuar pasi që ai person duhet të zbatojë me sukses drejtpërdrejtë planin e propozuar të bankës.

Përshtatshmëria e drejtorëve dhe menaxherëve të lartë të propozuar konsiderohet si thelbësore në procesin e BQK-së për licencimin dhe mbikëqyrjen e bankave. Si pjesë e procesit të licencimit neni 26, 35 i Ligjit për Bankat, Rregullorja për Drejtorët dhe Menaxherët e Lartë të Bankave si dhe Rregullorja për Qeverisje Korporatave kanë përcaktuar kriterin “i përshtatshëm dhe i duhur” dhe kriterin e pavarësisë për miratimin e drejtorëve dhe menaxherëve të lartë. Elementet të cilat merren në konsideratë për këto kritere përfshijnë: të dhënat mbi veprat penale, pozitën financiare, veprimet civile kundër individëve për ndjekjen e borxhit personal, refuzimi i anëtarësimit apo përjashtimi nga organizatat profesionale, sanksione të zbatuara nga rregullatorët e industrive të ngjashme dhe praktikat e mëhershme të dyshimta të biznesit. Çdo aksionar kryesor, drejtor, menaxher i lartë duhet të përmbushin kërkesat për i përshtatshëm dhe i duhur, në lidhje me pozicionin përkatës.

BQK-ja mund kryej hetime lidhur me historikun e personave të propozuar si menaxher të lartë, drejtor dhe aksionar kryesor të bankës së propozuar si dhe menaxher të degëve të bankave të huaja apo zyrave përfaqësuese. Këto hetime mund të kryhen për të verifikuar nëse personat e propozuar i plotësojnë kriteret e parapara me legjislacionin në fuqi për të qenë në ato pozita. BQK-ja mund të ndajë me rregullatorët e institucioneve të tjera financiare çfarëdo informacioni që e pranon si rezultat i hetimeve të saja.

Një person nuk konsiderohet i përshtatshëm për të qenë drejtor dhe menaxher i lartë nëse i njëjti:

- është dënua për krime ose që është gjetur fajtor për vepra penale ekonomike sipas Kodit Penal;
- sipas vendimit të gjykatës i është mohuar ushtrimi i veprimtarive në kuadër të kompetencës së bordit të drejtorëve; dhe
- është më shumë se shtatëdhjetë (70) vjeçar në ditën e emërimit.

Banka, sapo të vihet në dijeni të rrethanave të cilat tregojnë se ndonjë drejtor ose menaxher i lartë mund të mos jetë person i përshtatshëm dhe i duhur, duhet ta njoftojë menjëherë BQK-në.

Aplikuesit për licencë bankare duhet të dorëzojnë informatat e mëposhtme për drejtorët dhe menaxherët e lartë të bankës.

- vendimin e organit vendimmarrës për këto emëime;
- raportin individual (CV sipas shtojcës A të këtij manuali) për personin e emëuar;
- kopjen e legalizuar/noterizuar të përgatitjes shkollore universitare;
- dëshminë zyrtare nga gjykata kompetente, që shpalos çdo dënim eventual për vepra penale dhe çdo procedurë penale, që mund të jetë duke u zhvilluar ndaj personit të propozuar;
- pëlqimin/autorizimin për verifikim të të kaluarës penale dhe marrjen e informacioneve tjera lidhur me informatat e paraqitura;
- informacione tjera shtesë të cilat mund të konsiderohen si të duhura nga BQK-ja.

Informatat që duhet të jepen në Formularin e Aplikacionit për secilin individ përfshijnë:

- titullin apo pozitën e veçantë të propozuar në bankën e re;

- emri dhe të dhënat e identifikimit;
- individët e ndërlidhur, kompanitë e ndërlidhura dhe partnerët e biznesit (vetëm për ata që aplikojnë si aksionarë aktual apo të mundshëm);
- edukimin;
- përvojën profesionale, përfshirë informatat aktuale të punësimit dhe informatat e punësimit të mëparshëm që duhet të përfshijnë së paku pesë vite përvojë në shërbimet bankare dhe financiare;
- referencat profesionale;
- Aplikacionet e mëhershme;
- pjesëmarrjen në situatat problematike financiare;
- veprat penale dhe masat disiplinore;
- deklaratat financiare/vlera neto.

Për verifikim të përvojës dhe aftësisë paguese, përveç leter referencave si dokumente shtesë, BQK-ja mund të kërkojë edhe dëshmi kronologjike të kontributeve pensionale sipas punëdhënësve nga Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës (FKPK) ose institucionet pensionale alternative, Vërtetimin e Tatimor (ATK) në lidhje me pagesën me kohe të obligimeve tatimore si dhe autorizim për lejimin e marrjes së informative nga Regjistri Kreditor i Kosovës (CRK) për ta verifikuar historikun kreditor.

Personi i propozuar duhet të nënshkruajë se informatat e lartpërmendura janë të vërteta dhe të sakta sipas njohurive të tij. Nëse ndonjë ndryshim material në aplikacion ndodh para vendimit të aplikacionit për licencë, individ i duhet ta informojë BQK-në brenda pesë ditëve prej ndryshimit të ndodhur. Nëse personeli i nevojshëm nuk është përcaktuar atëherë aplikuesit duhet ta ofrojnë një plan për llojin e kandidatëve d.m.th përvojën, edukimin për ata që do të punësohen në këto pozita.

Përveç asaj që u tha më lartë, drejtorët i nënshtrohen edhe kërkesave të mëposhtme:

- bordi i drejtorëve përbëhet nga numri tek prej jo më pak se pesë (5) drejtor dhe të gjithë kanë të drejtë vote. Shumica e këtyre anëtarëve duhet të jenë drejtorë joekzekutiv të pavarur, dhe së paku njëri prej tyre duhet të jetë banor i Kosovës;
- bordi i drejtorëve zgjedhet nga aksionarët e bankës në mbledhjen e përgjithshme vjetore të aksionarëve dhe është përgjegjës për krijimin e politikave të tij, duke përfshirë politikën për menaxhim të riskut dhe për mbikëqyrjen e zbatimit të tyre;
- bordi i drejtorëve zgjedh kryesuesin nga radhët e anëtarëve të vet dhe vetëm kryeshefi ekzekutiv nuk mund të jetë kryesues;
- drejtorët përveç kryeshefit ekzekutiv zgjedhën për mandate prej jo më shumë katër vite dhe mund të rizgjedhen për mandat vijues;
- kryeshefi ekzekutiv shërben në bord sipas detyrës zyrtare dhe pa të drejtë vote, për aq kohë sa ai ose ajo e mban atë post;
- për t'u siguruar se asnjë mundësi e konfliktit të interesit, aksionet e drejtorëve të pavarur, së bashku me cilindo individ të ndërlidhur, nuk duhet të kalojnë një përqind (1%) të çfarëdo klase të

aksioneve me të drejtë vote apo kapitalit total të bankës apo të ndonjë kompanie holding të grupit që i takon banka;

- bordi i drejtorëve nuk mund t'ia delegoj përgjegjësitë e veta të tjerëve; dhe
- emrat e drejtorëve futën në një regjistër që mbahet nga BQK-ja.

BQK-ja përdorë kriteret e mëposhtme për të bërë vlerësimin para se të japë miratimin e saj për çdo individ të propozuar si drejtor apo menaxher i lartë:

- drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të kenë kualifikimet e duhura formale dhe aftësi personale që i japin mundësi atyre, që në mënyre kritike dhe adekuate të vlerësojnë politikat e rëndësishme dhe çështjet strategjike, me të cilat do të ballafaqohet banka dhe të artikulojnë qartë pikëpamjet e tyre mbi çështjet e tilla;
- drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të kenë përvojë të mjaftueshme të udhëheqjes në biznes;
- drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të kenë diplomë universitare në ekonomi, financa dhe jurisprudencë ose fushë tjetër relevante dhe përvojë në biznes, së paku pesë (5) vjet në shërbimet bankare dhe financiare. Drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të kenë njohuri të mjaftueshëm për obligimet që marrin dhe ju besohen dhe që ata propozojnë t'i kryejnë për të mirën e interesave të depozitorëve, si dhe të kornizës ligjore sipas të cilës operojnë bankat në Kosovë;
- drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të dëshmojnë përmbushjen e shpejtë të obligimeve të kaluara financiare dhe gjendje ekzistuese të shëndoshë financiare;
- drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të dëshmojnë njohuri të kornizës ligjore sipas të cilës operojnë bankat në Republikën e Kosovës;
- historia personale e drejtorëve dhe menaxherëve të lartë të mundshëm duhet të dëshmojë se ata janë plotësisht të pavarur dhe se posedojnë kualitete personale, në rend të parë integritetin që është i nevojshëm për t'i kryer detyrat e tyre;
- nuk duhet të jenë të larguar nga posti në një bankë nga BQK-ja; nuk duhet të jetë dënuar nga një gjykatë penale për veprë penale për të cilën është ose ka mundur të dënohet me burgim prej një viti a më shumë, ku nuk ka ekzistuar opsioni i gjobës;²
- nuk duhet të ketë qenë debitor në një procedurë falimentimi ose paaftësie paguese brenda dhjetë (10) viteve të fundit;
- nuk duhet të jetë përjashtuar ose suspenduar nga autoriteti kompetent nga ushtrimi i profesionit për shkak të sjelljes së pahijshme personale;
- nuk duhet të ketë qenë drejtor ose menaxher i lartë i një banke licenca e së cilës është revokuar apo paaftësia e pagesës ose likuidimi i detyruari tjetër jo vullnetar i së cilës është iniciuar gjatë mandatit të atij drejtori ose menaxheri të lartë.³

² Në rrethana të veçanta, pasi që të jetë e kënaqur me kualifikimet, përvojën profesionale dhe sjelljen e personit, BQK-ja mund ta lirojë një drejtor ose menaxher të lartë nga kjo pikë pas skadimit të periudhës dhjetë vjeçare për rastit përkatës.

³ Në rrethana të veçanta, pasi që të jetë e kënaqur me kualifikimet, përvojën profesionale dhe sjelljen e personit, BQK-ja mund ta lirojë një

Kërkesat për aksionar dhe drejtor të cekur më lartë në këtë pikë nuk aplikohen në rastet kur banka e huaj aplikon për themelimin e degës së bankës së huaj.

2.2.4. Letra mbështetëse

Në rastet kur aplikuesit janë të interesuar të themelojnë një degë apo subjekt të varur të një banke të huaj BQK kërkon nga aplikuesit një deklaratë nga mbikëqyrësi i vendit amë se nuk ka kundërshtim rreth fillimit të veprimtarive të propozuara në Kosovë, dhe se ushtron mbikëqyrje globale bankare të konsoliduar të veprimtarisë ndaj bankës së huaj siç kërkohet me nenin 37 paragrafi 3.8 të Ligjit për Bankat dhe nenin 7 paragrafi 3 të Rregullores për Licencimin e Bankave dhe Degëve të Bankave të Huaja. Në rastet kur legjislacioni i vendit amë të bankës së huaj kërkon aprovim paraprak për rastet e hapjes së subjekteve të varura dhe degëve jashtë juridiksionit të tij, atëherë duhet të sjellët në BQK shkresa aprovuese. Gjithashtu në këto raste BQK kërkon edhe një letër mbështetëse nga banka amë e aplikuesit për licencë, drejtuar BQK-së të formuluar minimalisht si në formën e mëposhtme: (BQK ja mund të kërkojë nga banka amë që të freskojë këtë letër kohë pas kohe.)

“Ne ju shkruajmë për të konfirmuar se *[emri i bankës potenciale]* është një subjekt i varur në pronësi të plotë të *[emri i bankës amë]*. Struktura e bashkangjitur e grupit tregon zinxhirin e pronësisë në mes *[emri i bankës amë]* dhe *[emri i bankës potenciale]*.

Është në interesin të *[emri i bankës amë]* se *[emri i bankës potenciale]* vazhdon të përmbushë gjatë gjithë kohës detyrimet dhe obligimet e saja që ka ndaj klientëve.

Prandaj ne e njohim përgjegjësinë mbi të dhe obligimet juridike të cilat mund të ekzistojnë për të mbrojtur stabilitetin financiar të saj. Përmes kësaj letrë ju sigurojmë se *[emri i bankës amë]* është gjithmonë në gjendje të përmbushë detyrimet e *[emri i bankës potenciale]* dhe konfirmojmë se *[emri i bankës amë]* do të përmbushim këtë përgjegjësi.”

2.2.5. Dorëzimi i aplikacionit

Pas mbajtjes së takimit informues dhe shqyrtimit të fazës së aplikimit në këtë manual aplikuesit duhet të jenë të gatshëm të dorëzojnë aplikacionin formal për licencim bankar në BQK. Para se të dorëzohet aplikacioni, aplikuesit duhet ta rishikojnë atë për të kontrolluar që kanë dhënë përgjigje adekuate për të gjitha pyetjet dhe kanë bashkangjitur të gjitha dokumentet mbështetëse.

Është e rëndësishme që aplikuesit të kenë parasysh që gjithmonë të jenë të hapur dhe të sqartë me BQK-në, meqë suksesi i aplikimit do të ndikohet nëse BQK kupton që aplikuesit kanë mbajtur qëllimisht informacione ose kanë dhënë fakte të rreme ose jo të plota. Aplikuesit gjithashtu duhet të ndajnë me BQK-në ndonjë informacion tjetër që mendojnë se BQK duhet të jetë e vetëdijshme. Nëse aplikuesit janë në dyshim për ndonjë gjë, atëherë ata luten ta ndajnë atë me BQK-në. Gjithashtu, BQK ju rekomandon aplikuesve që t'i adresojnë të gjitha çështjet dhe veprimet që BQK ka identifikuar me ta gjatë fazës së para-aplikimit përpara se të dorëzojnë aplikacionin e tyre. Nëse informacioni që aplikuesit japin është i pasaktë, ose i paplotë, kjo, në minimum, do të vonojë aplikimin e tyre.

Aplikacionet për licencë bankare së bashku me dokumentacionin e plotë që kërkohet me Ligjin për Banka dhe me aktet e brendshme të BQK-së dorëzohen në formë të shkruar dhe elektronike (të skenuar) në

drejtor ose menaxher të lartë nga kjo pikë pas skadimit të periudhës së paraparë për rastin përkatës, dhe nga dispozitat e nënparagrafit 1.1 të këtij neni pas skadimit të periudhës dhjetë vjeçare për rastin përkatës.

BQK. Si pjesë përbërëse e aplikacionit duhet të plotësohet **Formulari i Aplikimit Për Licencë Bankare** që gjendet si Shtojcë (Shtojca 2) në këtë manual si dhe në faqen zyrtare të BQK-së (www.bqk-kos.org). Formulari duhet të nënshkruhet nga të gjithë aksionarët themelues dhe të dorëzohet në BQK me prezencë fizike të përfaqësuesve të aksionarëve themelues të bankës së propozuar ose të bankës së huaj në rastet kur ato janë të interesuara për hapjen e një dege në Kosovë.

Dokumentacioni i ofruar si pjesë përbërëse e aplikacionit duhet të jetë në njërën nga dy gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës, qoftë në origjinal ose në kopje të legalizuar. Në rastin e dokumentacionit të lëshuar nga autoritetet kompetente të një shteti të huaj, dokumentacioni duhet të jetë i legalizuar nga autoritetet përgjegjëse të atij shteti të huaj dhe në përputhje me dispozitat e akteve ligjore përkatëse të ligjeve të tjera të aplikueshme në Republikën e Kosovës.

Për shqyrtimin e aplikacioneve për licencim bankar BQK-ja ka caktuar tarifa përkatëse bazuar në nenin 86 të Ligjit për Banka. Të gjitha tarifat e kërkuara të aplikimit janë të paraqitura në Skemën e Tarifave që gjendet në ueb-faqen zyrtare të BQK-së dhe janë të pakompensueshme, pa marrë parasysh vendimin e BQK-së. Aplikacionet konsiderohen të pa kompletuara, dhe rrjedhimisht nuk shqyrtohen, nëse tarifa e licencimit nuk është paguar.

2.3. Faza e pas-aplikimit

Pas dorëzimit formal të aplikacionit për licencim bankar, BQK bën vlerësimin e parë ku verifikohet nëse aplikacioni i dorëzuar është i plotë ose jo. Që aplikacioni të vlerësohet i plotë, duhet të dorëzohen në BQK të gjitha format e kërkuara, të cilat duhet të jenë plotësuar plotësisht dhe në mënyrë korrekte dhe informacioni i ofruar duhet të jetë i cilësisë dhe detajeve të mjaftueshme për të lejuar BQK-së përfundimin e vlerësimit. Gjithashtu që të vlerësohet i plotë aplikacioni, duhet t'i ketë të inkorporuara përgjigjet ndaj komenteve të BQK-së të ofruara gjatë fazës së para-aplikimit.

Vlerësimi i parë bëhet nga BQK brenda nëntëdhjetë (90) ditësh pas ditës së pranimit të aplikacionit, dhe BQK e njofton aplikuesin me shkrim nëse dokumentacioni është apo nuk është i kompletuar. Nëse dokumentacioni i paraqitur nuk është i kompletuar apo nëse kërkohen informata shtesë, BQK do ta njoftoj aplikuesin për mangësitë apo mospërputhjet me legjislacionin në fuqi së bashku me kërkesën për informata apo dokumentet shtesë që kërkohen. Gjatë kësaj periudhe, BQK mund të mbajë takim me aplikuesit për të marrë ndonjë informacion shtesë ose ndonjë ndryshim në lidhje me kërkesën. Gjatë këtyre takimeve do të mbahet procesverbale të cilat do të regjistrohen në dosjen e aplikacionit. Vlen të ceket që BQK-ja mund të kërkojë informata shtesë apo ndryshime/përmirësime të caktuara kur vlerësohen të arsyeshme në çfarëdo faze të procesit të licencimit.

Afati për paraqitjen e informatave apo dokumenteve shtesë është jo më vonë se nëntëdhjetë (90) ditë nga data e njoftimit. Nëse informatat apo dokumentet shtesë të kërkuara janë paraqitur brenda afatit, BQK do ta njoftoj palën se aplikacioni është i kompletuar. Në rast se të dhënat dhe/ose dokumentacioni i kërkuar për licencim nuk plotësohet nga aplikuesi brenda nëntëdhjetë (90) ditësh pas datës së njoftimit, BQK ndërpret procedurat e shqyrtimit të aplikacionit për licencim. Në rast të ndërprerjes së procedurës së shqyrtimit të aplikacionit për regjistrim, BQK-ja e njofton me shkrim aplikuesin.

2.3.1. Shqyrtimi i aplikacionit

Pas verifikimit që aplikacioni është kompletuar si dhe informimit të aplikuesit për këtë çështje, BQK fillon me vlerësimin kur edhe bëhet shqyrtimi i thellë analitik i aplikacionit. Ky vlerësim i mundëson BQK-së

përcaktimin nëse banka e propozuar do të operojë në një mënyrë të sigurt dhe të qëndrueshme si dhe do të këtë mundësi të arsyeshme të suksesit. Vlerësimi bëhet nga Departamenti për Licencim dhe Standardizim si dhe nga Divizioni i Raportimit dhe Analizave në Departamentin e Mbikëqyrjes Bankare përgjegjësia e të cili është vlerësimi i Planit të Biznesit të bankës së propozuar marrë parasysh faktin që posedojnë të gjitha informatat dhe raportet analitike të industrisë bankare.

Vlerësimi gjithmonë do të bazohet në informatat e dorëzuara me aplikacion si dhe në informatat tjera që janë në dispozicion të BQK-së si rezultatet e verpimtarive të saj mbikëqyrëse. Gjithashtu, BQK-ja do të kërkojë referencat dhe mendimet e nevojshme nga autoritetet mbikëqyrëse vendore nga vjen banka e propozuar apo vendet ku kompanitë e grupit janë prezente, kur kjo është e aplikueshme. Informacionet e marra nga BQK-ja gjatë hetimit mund të ndahen me rregullatërot tjerë të institucioneve financiare. Në rast të ndryshimi të informatave të dorëzuara në BQK, aplikuesi duhet të njoftojë BQK-në për ndryshimet e ndodhura pa marrë parasysh se në cilën fazë ndodhet aplikacioni për licencim.

Si rezultat i vlerësimit nëse BQK konstaton mangësi të vogla teknike, apo shpërputhje teknike me kërkesat rregullative, aplikuesi njoftohet për to dhe kërkohet që të ndryshohen në mënyrë që të bëhet i pranueshëm. Procesi i shqyrtimi përmbyllet me një raport rekomandues nga Departamenti për Licencim dhe Standardizim, të cilit i bashkohet edhe rekomandimi i Divizioni i Raportimit dhe Analizave në Departamentin e Mbikëqyrjes Bankare konform konkluzioneve të nxjerra nga vlerësimi i Planit të Biznesit të bankës së propozuar. Rekomandimi i paraqitet Zëvendësguvernatorit për Mbikëqyrje Financiare, i cili më pastaj përmes Zëvendësguvernatorit për Mbikëqyrje Financiare i ofrohet Bordit Ekzekutiv të BQK-së për vendimmarrje.

2.4. Miratimi paraprak

Pas shqyrtimit të aplikacionit, BQK-ja paraprakisht miraton ose refuzon kërkesën e aplikuesit për licencë bankare. Vendimi me të cilin paraprakisht aprovon apo refuzon licencimin e një banke apo degë të bankës së huaj merret brenda nëntëdhjetë (90) ditësh nga data e njoftimit të aplikantit se aplikacioni për licencim është i kompletuar siç është përcaktuar me nenin 8 paragrafi 1 të Ligjit për Banka. Për vendimin e marrë BQK-ja menjëherë e informon aplikuesin. Sipas legjislacionit në fuqi, Bordi Ekzekutiv i Bankës Qendrore ka kompetencën të miratojë ose ta refuzojë dhënien e licencave ose të lejeve për banka, si dhe t'i revokojë këto licenca dhe leje.

BQK-ja do të refuzojë një licencë, nëse nuk përmbushen kriteret e përcaktuara me Ligjin për Banka dhe këtë manual, nëse aplikuesi qëllimisht ka ofruar dokumentacion të falsifikuar dhe nëse gjykon se lëshimi i një licence të këtillë do të:

- vinte në rrezik qëndrueshmërinë financiare të bankës së propozuar ose të sistemit bankar në përgjithësi;
- rrezikonte interesat e depozitorëve të bankës së propozuar; apo zvogëlonte në mënyrë substanciale konkurrencën.

BQK-së paraprakisht miraton një licencë vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:

- nëse plani i biznesit bazohet në analiza të sakta mbi supozime të arsyeshme rrjedhimisht është real dhe konkurrues në treg;
- banka e propozuar ose banka e huaj do të veprojë në pajtueshmëri me të gjitha dispozitat e Ligjit

për Banka;

- struktura organizative e bankës së propozuar dhe filialeve të saja dhe struktura e pronësisë e propozuar do t'i lejojë BQK-së të ushtrojë mbikëqyrje efektive dhe të konsoliduar.
- kualifikimet, përvoja, integriteti dhe reputacioni i çdo drejtori, aksionari kryesor dhe menaxheri të lartë dëshmon që janë të përshtatshëm dhe të aftë për planin e biznesit të bankës së propozuar dhe veprimtarive bankare siç përcaktohet nga BQK-ja në nenin 35 dhe nenin 37 të Ligjit për Banka;
- dëshmohet burimi i ligjshëm i fondeve të kapitalit, si dhe kapaciteti financiar për investimin e fondeve të planifikuara dhe për realizimin e financimeve të nevojshme për vazhdimin e qëndrueshëm të veprimtarisë së institucionit.

Përveç siç u cek më lartë, miratimi paraprak i kërkesës për licencë lidhur me një subjekt të varur (filialë) ose degë të bankës së huaj bëhet vetëm nëse:

- banka e huaj është e autorizuar për t'u angazhuar në veprimtarinë e pranimit të depozitave ose fondeve në formë depozitash në juridiksionin ku gjendet drejtorja e saj qendrore;
- autoriteti mbikëqyrës përgjegjës ku ka selinë qendrore banka e huaj, ka dhënë pëlqimin e tij me shkrim për dhënien e licencës së këtillë; dhe
- BQK-ja përcakton se banka e huaj mbikëqyret në mënyrë adekuate në bazë të konsoliduar globale nga mbikëqyrësi i saj në shtetin amë. Mbikëqyrësi nga shteti amë duhet ta pranojë me shkrim se është në dijeni të dhënies së licencës së re dhe pajtohet që t'i ofrojë informatat BQK-së me kërkesë të saj.

Në rast të miratimit paraprak të një kërkesë për licencë, BQK i përcakton të gjitha kushtet për bankën të cilës i jepet licenca për fillimin e operacioneve të saj. Kushte e këtilla mund të përfshijnë:

- pagesën e kapitalit fillestar që aksionarët duhet të bëjnë për bankën;
- punësimin dhe trajnimin e personelit të bankës;
- marrjen me qira ose blerjen e pajisjeve operative dhe përcaktimin e sistemeve operative, duke përfshirë edhe auditimin dhe kontrollet e brendshme;
- marrjen me qira, blerjen ose zotërimin e lokaleve të bankës;
- angazhimin e një auditori të jashtëm në përputhje me nenin 54 të Ligjit për Banka;
- çdo kusht tjetër që BQK-ja e konsideron të përshtatshëm.

Sipas nenit 8 paragrafi 6 i Ligjit për Banka, nëse brenda një (1) viti një bankë nuk vepron në përputhje me kushtet për marrjen e licencës për fillimin e veprimtarisë, miratimi paraprak i kërkesës do të revokohet.

Aplikuesi duhet të fillojë organizmin e bankës sapo të marrë njoftimin për miratimin paraprak nga ana e BQK-së. Megjithatë, puna e bankës nuk mund të fillojë deri sa të jepet një licencë përfundimtare.

3. LICENCIMI

Ky kapitull shpjegon fazën e dhënies së licencës bankare si fazë përfundimtare e procesit të licencimit bankar. Kapitulli fillon me hapat që aplikuesi duhet ti ndër marr me marrjen e miratimit paraprak, pastaj vazhdon sqarimin e procesit të ekzaminimit të parahapjes ku BQK verifikon përmbushjen e kritereve të para-përcaktuara si dhe përmbillet me hapin final dhënien e licencës bankare.

Pas marrjes së miratimit paraprak për licencë bankare aplikuesi duhet të filloj me organizimin e bankës së propozuar dhe përmbushjen e kushteve të përcaktuara nga BQK. Aplikuesi do t'i ketë një (1) vit kohë nga data e miratimit paraprak të kërkesës për licencim për të kompletuar organizimin e bankës së propozuar. Gjatë fazës së organizimit, banka punëson personelin e saj, themelon mjediset e saj bankare në vendet e propozuara, paguan kapitalin, zhvillon sistemet e saj bankare etj. Dështimi që të kompletohet organizimi brenda kësaj periudhe do të shkaktojë revokimin e miratimit paraprak.

Në rast të ndryshimeve të informatave, mbi bazën e të cilave BQK ka lëshuar miratimin paraprak, aplikuesi për licencë njofton me shkrim BQK-në për faktet ose rrethanat e reja të krijuara. Ky njoftim duhet t'i dërgohet BQK-së menjëherë pasi krijimit të rrethanave të reja, por jo më vonë se pesëmbëdhjetë (15) ditë pas paraqitjes së tyre. Nëse ndryshimet që shfaqen gjatë fazës së organizimit ndryshojnë në mënyrë thelbësore faktet në të cilat BQK-ja e ka bazuar miratimin e saj paraprak, ai miratim mund të revokohet.

Revokimi i miratimit paraprak mund të rezultojë nga ndryshimet në:

- përbërjen e grupit organizues;
- kryeshefin ekzekutiv;
- shpërndarjen e pronësisë;
- informata negative mbi aksionarët kryesor, drejtorët dhe menaxheret e lartë që nuk janë shpalosur më parë;
- gjendjen financiare të aksionarëve të propozuar;
- gjendjen e kompanisë amë si kompani garantuese;
- gjendjen e filialeve ose bankave pjesëmarrëse;
- përmbajtjes së planit operativ.

Megjithatë, BQK mund ti pranojë propozimet për ndryshimet e vogla sidomos ndryshimet të cilat mund të jenë të dobishme për bankën në themelim. Mirëpo për këtë qëllim të gjitha ndryshimet e propozuara shqyrtohen për nga rëndësia dhe efektet e tyre mbi bazën e përdorur për të dhënë miratimin paraprak.

3.1. Aplikimi për licencë

Pas plotësimit të kritereve të përcaktuara me marrjen e miratimit paraprak për licencë, si dhe kritereve të përcaktuara me nenin 8, paragrafi 5, të Ligjit për Banka, banka në themelim duhet të aplikojë me shkrim në BQK për marrjen e licencës përfundimtare. Siç është sqaruar edhe më lartë, aplikacioni për licencë përfundimtare i cili dëshmon përmbushjen e kritereve të përcaktuara nga BQK duhet të jetë i kompletuar brenda një (1) viti nga data e miratimit paraprak. Aplikuesit janë të inkurajuar që të përmbushin të gjitha

kriteret e përcaktuara në vendimin për miratimin paraprak të kërkesës për licencë dhe të aplikojnë për licencë përfundimtare në një afat sa më të shkurtër. Ky inkurajim bëhet me qëllim që të evitohen problemet potenciale sa i përket kompletimit të dokumentacionit si dhe sqarimeve shtesë lidhur me këtë proces që ndikojnë në vendosjes për licencën përfundimtare, pasi që çdo plotësim apo sqarim shtesë duhet të bëhet duke respektuar afatin një (1) vjeçar të përcaktuar më lartë. Gjithashtu kjo ndikon edhe në mundësinë e pajisjes sa më të shpejtë me licencë përfundimtare, prandaj, si rrjedhim i gjithë procesi i shqyrtimit dhe vendosjes për licencë përfundimtare është i ndikuar nga dinamika e veprimit të aplikantit lidhur me përmbushjen e kriterëve të vendimit për miratimin paraprak të kërkesës për licencë.

Aplikimi formal bëhet duke paraqitur dokumentacionin e mëposhtëm:

- kërkesën me shkrim si dhe një përshkrim të shkurtër se kur planifikohet hapja;
- dokumentin bankar që vërteton pagimin e shumës së kapitalit fillestar minimal apo transferimin e shumës së depozitës ekuivalente me kapitalin për degët e bankave të huaja, sipas kushteve të përcaktuara në nenin 15 dhe nenin 17 të Ligjit për Bankat;
- regjistrimin e biznesit si person juridik ose të regjistrimit të degës së bankës së huaj në Ministrinë e Tregtisë dhe Industrisë;
- aktet nënligjore/statuti i bankës;
- dokument valid për fitimin e të drejtës së përdorimit të ambienteve ku do të zhvillohet veprimtaria bankare dhe financiare. Lokalet duhet të jenë të legalizuara dhe të kenë dokumentacionin e duhur nga autoritetet kompetente;
- kontratat përkatëse me kompanitë e sigurimit, lidhur me sigurimin ndaj rreziqeve kryesore (zjarri, tërmeti, vërshimeve) të objekteve dhe pajisjeve, me ndonjërin nga kompanitë e sigurimit të licencuara nga BQK-ja;
- kontratat për mbrojtjen e ambienteve dhe pajisjeve nga kompanitë e mbrojtjes dhe të sigurisë fizike të licencuara nga organi kompetent në Republikën e Kosovës;
- kontratat përkatëse me kompanitë e sigurimit për sigurimin e parasë së gatshme në trezor dhe paratë e gatshme në lëvizje, që banka duhet t'i mbajë gjatë veprimtarisë së saj.

Aplikacioni për licencë përfundimtare përfshinë dokumentet e cekura më lartë si dhe kushtet standarde (të detajuara më poshtë) për organizimin e një banke. Kushtet standarde caktojnë pikat më të rëndësishme që aplikuesi dhe bankat e reja duhet t'i monitorojnë, shumë nga të cilat janë inkorporuar në ekzaminimin e para-hapjes të sqaruar më poshtë.

Kushte standarde përfshijnë:

- punësimin dhe trajnimin e personelit të bankës (shqyrtojë numrin dhe përvojën e personelit të bankës ndërlidhur me vëllimin e prituri të biznesit);
- marrja me qira/blerja e pajisjeve për operim dhe themelimin e sistemit operativ, përfshirë kontrollet dhe auditorin e brendshëm, instalimin adekuat të pajisjeve, procedurave të sigurisë, etj;
- angazhimin e një auditori të jashtëm;

- një rishikim të politikave të shkruara për menaxhim të rrezikut (monitorim, menaxhim, kontrollim dhe raportim të secilit rrezik);
- një rishikim të politikave të shkruara për rrezikun e tregut, përfshirë menaxhimin e likuiditetit dhe financimit;
- një rishikim të politikave të shkruara për rrezikun e kredisë, përfshirë kontrollin e ekspozimeve të mëdha dhe vlerësimin e kredive, shqyrtimin e kredisë dhe provizionet e kredive (të sigurohet se reflektojnë kërkesat e BQK-së në lidhje me provizionet për humbjet nga kreditë siç janë detajuar në Rregulloren për Menaxhim të Rrezikut Kreditor dhe rregulloreve tjera përkatëse);
- një rishikim të procedurave të shkruara për operim dhe kontroll të brendshëm;
- vënë në dukje ndonjë fushë të operacioneve të bankës, ku linjat e autoritetit dhe përgjegjësia e raportimit nuk janë përcaktuar qartë;
- ndarje efektive të detyrave;
- procedurat efektive për kontrollin e parave të gatshme;
- procedurat efektive për kontabilitet dhe raportim;
- procedurat efektive për kontroll dhe mbajtje të sendeve (holdover);
- procedurat adekuate për të lehtësuar parandalimin e shpërlarjes së parave;
- një rishikim të sistemit të TI-së në lidhje me operacionet, përfshi ofruesit e shërbimeve të TI-së, ofruesit e TI-së për ruajtje (backup) dhe plani për vazhdimësinë e biznesit në një lokacion alternativ; dhe
- çfarëdo kushtesh tjera që BQK-ja i konsideron si të duhura.

3.2. Ekzaminimi i parahapjes

Brenda pesëmbëdhjetë (15) ditësh nga data e plotësimit të dokumentacionit të kërkuar sipas nënkapitullit 3.1 të këtij kapitulli, BQK kryen ekzaminimi para-hapjes (EPH) së bankës në themelim. EPH është hapi i fundit i procesit të licencimit të bankës i cili realizohet nga BQK që të përcaktohet se janë plotësuar të gjitha kushtet teknike dhe të sigurisë të përcaktuara me rregulloren e BQK për Kërkesat Minimale të Sigurisë dhe zotimeve të dhëna me aplikacionin për licencimin paraprak. Ekzaminimi realizohet nga Departamenti për Licencim dhe Standardizim në bashkëpunim me Departamentin për Mbikëqyrje Bankare në BQK.

Pas realizimit të EPH, ekipi ekzaminues përgatit raportin lidhur me plotësimin e kushteve për fillimin e biznesit bankar. Nëse EPH konstaton se nuk janë plotësuar të gjitha kushtet teknike dhe të sigurisë apo ekzistojnë përjashtime të shumta ose shmangie të konsiderueshme nga miratimi paraprak, BQK do e njoftoj bankën në themelim së bashku me kërkesën për plotësimin e këtyre kushteve apo korrigjimin e shmangieve të konstatuara. Afati për plotësimin e kushteve apo korrigjimeve të shmangieve do të jetë dhjetë (10) ditë nga data e njoftimit. Nëse nuk bëhen plotësimi i kushteve apo korrigjimi i shmangieve brenda afatit të përcaktuar më lartë miratimi paraprak mund të revokohet.

3.3. Dhënia e Licencës

Brenda dyzet e pesë (45) ditëve nga data e EPH-së, BQK merr vendim me anë të së cilit miraton apo refuzon dhënien e licencës përfundimtare të një banke apo degë të bankës së huaj. Nëse BQK-ja konstaton se janë plotësuar kushtet e përcaktuara në nenin 8 paragrafi 5, të Ligjit për Banka, nenit 11 të Rregullore për Licencimin e Bankave dhe Degëve të Bankave të Huaja si dhe me vendimin për miratim paraprak, merr vendim për dhënie të licencës dhe banka do të bëhet anëtare e Fondit për Sigurimin e Depozitave të Kosovës.

4. MIRATIMET E TRANSAKSIONEVE TJERA

Ky kapitull rregullon transaksionet të cilat realizohen pas licencimit të bankës dhe fillimit të operacioneve të saj e që për të cilat kërkohet miratim paraprak nga ana e BQK-së, për të cilat është përcaktuar gjithashtu edhe dokumentacioni i kërkuar nga BQK për aprovimin e këtyre transaksioneve, afatet si dhe procedura e shqyrtimit. Kapitulli përfundon me specifikimin e transaksioneve për të cilat nevojitet vetëm njoftimi i BQK-së.

Sipas Ligjit për Banka, transaksionet në vijim të bankave në Kosovë, kërkojnë miratim paraprak nga BQK:

- ndryshimet në aktin e themelimit dhe/apo statutit përfshirë emrin e bankës;

- aksionarët kryesor;

- emërimi i drejtorëve dhe menaxherëve të lartë;

- hapja dhe zhvendosja e degëve dhe zyrave brenda vendit;

- mbyllja e degëve dhe zyrave brenda vendit;

- hapja e degëve dhe subjekteve të varura jashtë vendit;

- auditori i jashtëm;

- bashkimet dhe përvetësimet e bankave;

- përvetësimet e interesit të kapitalit nga bankat në institucionet tjera financiare.

Kërkesa për miratimin e transaksioneve të lartcekura si dhe dokumentacioni i bashkangjitur në kërkesë duhet të paraqitet nga banka dhe duhet të jetë në një nga dy gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës, qoftë në origjinal ose në kopje të legalizuar. Brenda tridhjetë (30) ditëve pas datës së pranimit të kërkesës së kompletuar për miratimin e ndonjërit nga transaksionet e cekura më lartë, BQK-ja miraton apo refuzon kërkesën e tillë.

Në rastet kur kërkesa nuk është e kompletuar apo kërkohen informata shtesë, BQK do ta njoftoj aplikuesin për mangësitë apo mospërputhjet me legjislacionin në fuqi së bashku me kërkesën për informata apo dokumentet shtesë që kërkohen. Afati për paraqitjen e informatave apo dokumentetve shtesë është jo më vonë se pesëmbëdhjetë (15) ditë nga data e njoftimit. BQK ndërpret procedurat e shqyrtimit të kërkesës përkatëse në rast se të dhënat dhe/ose dokumentacioni i kërkuar nuk plotësohet nga banka brenda pesëmbëdhjetë (15) ditëve pas datës së njoftimit. Në rast të ndërprerjes së procedurës së shqyrtimit të kërkesës, BQK-ja e njofton me shkrim bankën.

Pasi që kërkesa të konsiderohet e kompletuar BQK e shqyrton dhe vendos për atë kërkesë duke u bazuar në dispozitat ligjore të cilat janë përshkruar me poshtë në këtë kapitull varësisht nga natyra e transaksionit. Për vendimin e marrë BQK-ja menjëherë e informon bankën. Në rastet e refuzimit, njoftimi për refuzimin e kërkesës do t'i përmbajë arsyet për të cilat është refuzuar kërkesa.

4.1. Ndryshimet në aktin e themelimit, statutin përfshirë emrin e bankës

Akti i themelimit dhe statuti janë dokumentet apo aktet të cilat shërbejnë për themelimin, organizimin dhe qeverisjen e bankës. Të gjitha bankat që operojnë në Kosovë, përveç bankës së huaj të licencuar për të operuar me një ose më shumë degë në Kosovë, nuk mund të ndryshojë aktin e saj të themelimit ose statutin pa miratimin paraprak, me shkrim, pa miratim të BQK-së, siç edhe përcaktohet me nenin 22 të Ligjit për Bankat. Banka e huaj me degë ose subjekt të varur të licencuar në Kosovë duhet ta njoftojë BQK-në për çdo ndryshim në aktin e saj të themelimit apo në dokumentacionin ekuivalent të themelimit ose statutin brenda tridhjetë (30) ditëve nga data efektive e ndonjë ndryshimi.

Për miratimin e ndryshimeve në aktin e themelimit dhe/apo statut përfshirë emrin e bankës, bankat duhet të dorëzojnë kërkesë me shkrim në BQK së bashku me informatat e mëposhtme:

- një përshkrim të shkurt të pikave që propozohet të ndryshohen si dhe një arsyetim se për çfarë arsye po ndryshohen;
- vendimin e asamblesë së aksionarëve për këto ndryshim;
- aktin e themelimit dhe/ose statutin pas ndryshimeve.

Ndryshimi i emrit, respektivisht emri i ri i propozuar i bankës duhet të jetë në pajtim me nenin 5 paragrafin 3 të Ligjit për Banka, Ligjin për Shoqëritë Tregtare dhe Ligjin për Përdorimin e Gjuhëve. BQK aprovon ndryshimet e propozuara në rast se këto ndryshime nuk bijnë në kundërshtim me legjislacionin në fuqi brenda tridhjetë (30) ditësh kalendarike nga data e pranimit të kërkesës së kompletuar.

4.2. Aksionarët kryesor

Struktura e pronësisë së një banke është me interes të veçantë, prandaj BQK do të vlerësojë, këtë strukturë si tërësi si dhe përshatshmërinë individuale të aksionarëve kryesor ekzistues si dhe atyre potencial të cilët synojnë të jenë pronar të aksioneve në bankë. Për këtë qëllim neni 37 i Ligjit për Banka përcakton se asnjë person, që vepron direkt ose indirekt, vetëm apo në bashkëveprim me ndonjë person tjetër, nuk mund të bëhet aksionar kryesor (me 10% apo më tepër) në një bankë pa marrjen e miratimit paraprak me shkrim nga BQK-ja. Gjithashtu asnjë aksionar kryesor, që vepron direkt ose indirekt, vetëm apo në bashkëveprim me ndonjë person tjetër, nuk mund ta shtojë interesin e pronësisë në një bankë mbi 10, 20, 33, 50 ose 75 përqind (%) të kapitalit pa marrjen e miratimit paraprak nga BQK-ja.

Kërkesat për përvetësim të interesit të kapital në një bankë apo ngritjes së posedimit të interesave të kapitalit në një bankë duhet të bëhen në formë të shkruar dhe të dorëzohen në BQK së bashku me informatat e mëposhtme:

- raportin e kompanisë aksionare (RK) apo CV-të e aksionareve individual që gjinden te Shtojca B dhe C e këtij manuali;
- emrin, nacionalitetin, vendbanimin dhe historikun afarist the profesional për dhjetë (10) vitet e fundit të paraqitësit të kërkesës, dhe çdo pronari përfutues të paraqitësit të kërkesës që, si rezultat i

transaksionit, do të përfitonte në mënyrë indirekte pesë përqind (5%) ose më shumë të interesave të kapitalit të bankës;

- listën e sipërmarrjeve në të cilat pronarët e propozuar, duke përfshirë pronarët përfitues (siç përshkruhet me lartë), kanë pjesëmarrje, duke specifikuar nivelin e pjesëmarrjeve të këtyra dhe adresat e regjistruara të këtyre sipërmarrjeve;
- për çdo person fizik, një deklaratë nga Gjykata që shpalos ndonjë dënim për vepra penale nga një gjykatë penale, dosjet personale të falimentimit, përjashtimi nga ushtrimi i profesionit, apo përfshirjen e tanishme a të kaluar në funksion menaxhues të një korporate ose të ndonjë sipërmarrësi tjetër që i nënshtrohet procedurës së paaftësisë së pagesës, nëse ekziston;
- për çdo person juridik, pasqyrat e audituara financiare për tri (3) vitet e fundit;
- afatet dhe kushtet e përvetësimit të propozuar;
- burimin dhe shumën e fondeve që shfrytëzohen në ushtrimin e përvetësimit;
- çdo plan ose propozim lidhur me ndryshimin kryesor në biznesin, strukturën e korporatës ose menaxhmentin e bankës;
- në çdo rast kur përvetësimi i aksioneve do të ndikonte që banka të bëhet një subjekt i varur i një banke të huaj, një deklaratë nga autoriteti mbikëqyrës përgjegjës i vendin amë se nuk ka kundërshtime për fillimin e veprimtarive në Kosovë dhe se ushtron mbikëqyrje globale të konsoliduar ndaj bankës së huaj; dhe
- informata të tjera që mund të kërkohen nga BQK-ja.

Gjatë vendosjes për të miratuar një kërkesë për përvetësim të interesit të kapitalit në një bankë, BQK-ja vlerëson përvetësimin e propozuar sipas kriterëve të njëjta që zbatohen për miratimin paraprak apo përfundimtar të një kërkesë për licencë duke përfshirë por duke mos u kufizuar në efektet e pritura të përvetësimit të propozuar në qëndrueshmërinë financiare të bankës, strukturën rezultuese të pronësisë së bankës dhe efektin e saj në mundësinë e BQK-së për të kryer një mbikëqyrje ekskluzive dhe të konsoliduar dhe përshtatshmërinë e aksionarëve të propozuar dhe pozicionin e tyre në tregjet financiare.

Banka gjithashtu duhet ta njoftojë BQK-në për çdo përvetësim të aksioneve brenda pesë (5) ditëve pas përvetësimit të shumës së aksioneve që është e barabartë ose tejkalon pesë përqind (5%) të kapitalit por që nuk tejkalon dhjetë përqind (10%) të tij. Njoftimi bëhet në atë mënyrë që përmban informacionet që mund të kërkohen nga BQK-ja.

Kufizimet e lartcekura nuk zbatohen për përvetësimin e aksioneve në një bankë të huaj që është e licencuar për të operuar me një ose më shumë degë në Kosovë, për aq kohë sa banka e huaj njofton BQK-në për çdo përvetësim ku shuma e aksioneve të përvetësuara është e barabartë ose tejkalon pesë përqind (5%) të kapitalit të bankës së huaj.

4.3. Emërimi i drejtorëve dhe menaxherëve të lartë

Çdo bankë menaxhohet nga Bordi i Drejtorëve dhe Menaxhmenti i lartë, rrjedhimisht edhe përbërja e Bordit të Drejtorëve dhe Menaxhmentit të lartë është shumë e rëndësishme për suksesin e një banke.

Prandaj, sipas nenit 34 të Ligjit për Banka është përcaktuar se asnjë person nuk mund të bëhet drejtor apo menaxher i lartë në një bankë pa marrjen e miratimit paraprak nga BQK-ja.

Për miratimin e emërimit të drejtorëve dhe menaxherëve të lartë, bankat duhet të dorëzojnë kërkesë me shkrim në BQK së bashku me informatat e mëposhtme.

- vendimin e organit vendimmarrës për këto emërimë;
- raportin individual (CV sipas shtojcës A të këtij manuali) për personin e emëruar;
- kopjen e legalizuar/noterizuar të përgatitjes shkollore universitare;
- dëshminë zyrtare nga gjykata kompetente, që shpalos çdo dënim eventual për vepra penale dhe çdo procedurë penale, që mund të jetë duke u zhvilluar ndaj personit të propozuar;
- pëlqimin/autorizimin për verifikim të të kaluarës penale dhe marrjen e informacioneve tjera lidhur me informatat e paraqitura;
- informacione tjera shtesë të cilat mund të konsiderohen si të duhura nga BQK-ja.

Drejtorët dhe menaxherët e lartë të propozuar të bankave, duhet të plotësojnë kriterin “i përshtatshëm dhe i duhur” si dhe kriterin për pavarësi për marrjen e miratimit. Këto kritere duhet të plotësohen në vazhdimësi për gjatë gjithë kohës deri sa drejtorët dhe menaxherët e lartë mbajnë pozitat e tyre në bankë.

Gjithashtu për qëllim të vlerësimit të personave të propozuar si drejtor dhe menaxher të lartë BQK-ja përdorë kriteret e mëposhtme siç janë përcaktuar nën 35 paragrafi 1 të Ligjit për Banka, për të bërë vlerësimin para se të japë miratimin e saj për çdo individ të propozuar si drejtor apo menaxher i lartë:

- nuk është larguar nga posti në një bankë nga BQK-ja; ose nuk është dënuar nga një gjykatë penale për vepër penale për të cilën personi është ose ka mundur të dënohet me burgim prej një viti a më shumë, ku nuk ka ekzistuar opsioni i gjobës;⁴
- nuk ka qenë debitor në një procedurë falimentimi ose paaftësie paguese brenda dhjetë (10) viteve të fundit;
- nuk është përjashtuar ose suspenduar nga autoriteti kompetent nga ushtrimi i profesionit për shkak të sjelljes së pahijshme personale,
- nuk ka qenë drejtor ose menaxher i lartë i një banke licenca e së cilës është revokuar apo paaftësia e pagesës ose likuidimi i detyruari tjetër jo vullnetar i së cilës është iniciuar gjatë mandatit të atij drejtori ose menaxheri të lartë.⁵

Sipas Rregullores për Drejtorët dhe Menaxherët e Lartë të Bankave, drejtorët dhe menaxherët e lartë të propozuar të bankave duhet të dëshmojnë se posedojnë kriteret e mëposhtme:

⁴ Në rrethana të veçanta, pasi që të jetë e kënaqur me kualifikimet, përvojën profesionale dhe sjelljen e personit, BQK-ja mund ta lirojë një drejtor ose menaxher të lartë nga kjo pikë pas skadimit të periudhës dhjetë vjeçare për rastit përkatës.

⁵ Në rrethana të veçanta, pasi që të jetë e kënaqur me kualifikimet, përvojën profesionale dhe sjelljen e personit, BQK-ja mund ta lirojë një drejtor ose menaxher të lartë nga kjo pikë pas skadimit të periudhës së paraparë për rastin përkatës, dhe nga dispozitat e nënparagrafit 1.1 të këtij neni pas skadimit të periudhës dhjetë vjeçare për rastit përkatës.

- **Integritet** – Historia personale e drejtorëve dhe menaxherëve të lartë të mundshëm duhet të dëshmojë se ata janë plotësisht të pavarur dhe se posedojnë kualitete personale, në rend të parë integritetin që është i nevojshëm për t'i kryer detyrat e tyre;
- **Gjykim** – Drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të kenë kualifikimet e duhura formale dhe aftësi personale që i japin mundësi atyre, që në mënyre kritike dhe adekuate të vlerësojnë politikën e rëndësishme dhe çështjet strategjike, me të cilat do të ballafaqohet banka dhe të artikulojnë qartë pikëpamjet e tyre mbi çështjet e tilla;
- **Udhëheqja** – Drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të kenë përvojë të mjaftueshme të udhëheqjes në biznes;
- **Kompetenca** – Drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të kenë diplomë universitare në ekonomi, financa dhe jurisprudencë ose fushë tjetër relevante dhe përvojë në biznes, së paku pesë (5) vjet në shërbimet bankare dhe financiare. Drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të kenë njohuri të mjaftueshme për obligimet që marrin dhe ju besohen dhe që ata propozojnë t'i kryejnë për të mirën e interesave të depozitorëve, si dhe të kornizës ligjore sipas të cilës operojnë bankat në Kosovë;
- **Qëndrueshmëria financiare** – Drejtorët dhe menaxherët e lartë duhet të dëshmojnë përmbushjen e shpejtë të obligimeve të kaluara financiare dhe gjendje ekzistuese të shëndoshë financiare.
- **Mjedis ligjor** – njohuri të kornizës ligjore sipas të cilës operojnë bankat në Republikën e Kosovës.

BQK-ja mund të zgjedhë të intervistojë ndonjë drejtor apo menaxher të lartë të propozuar. Sipas nenit 24 paragrafi 5 të Ligjit për Banka, personat në vijim nuk mund të jenë drejtor në një bankë:

- personi i dënuar për krime ose që është gjetur fajtor për vepra penale ekonomike sipas Kodit Penal;
- personi të cilit, sipas vendimit të gjykatës i është mohuar ushtrimi i veprimtarive në kuadër të kompetencës së bordit të drejtorëve; dhe
- personi i moshës më shumë se shtatëdhjetë (70) vjeçare në ditën e emërimit.

Gjithashtu, sipas nenit 35 paragrafi 3. të Ligjit për Banka një person nuk mund të emërohet apo të zgjidhet si drejtor ose menaxher i lartë i bankës, nëse ai person ka shërbyer në çfarëdo kohe gjatë gjashtë (6) muajve të mëparshëm në BQK.

Gjatë shqyrtimit të kërkesës për aprovimin e drejtorëve, BQK do të vlerësoj edhe përmbushjen e kërkesave siç janë përcaktuar në nenin 13 dhe 15 të Rregullores për Qeverisjen Korporative të Bankave. Për verifikim të përvojës dhe aftësisë paguese, përveç leter referencave si dokumente shtesë, BQK-ja mund të kërkoj edhe dëshmi kronologjike të kontributeve pensionale sipas punëdhënësve nga Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës (FKPK) ose institucionet pensionale alternative, Vërtetimin e Tatimor (ATK) në lidhje me pagesën me kohe të obligimeve tatimore si dhe autorizim për lejimin e marrjes së informative nga Regjistri Kreditor i Kosovës (CRK) për ta verifikuar historikun kreditor.

Duke pasur parasysh që Ligji për Banka kërkon miratim nga BQK edhe për emërimin e ekspertëve të jashtëm nga fusha e kontabilitetit ose auditimit në komitetin e auditimit (anëtari i jashtëm i komitetit të komitetit të auditimit), atëherë të gjitha kërkesat e cekuar më lartë do të zbatohen edhe në rastin e vlerësimit të kërkesave për miratimin e tyre.

Kërkesat për drejtor duke përfshirë edhe ekspertin e jashtëm nga fusha e kontabilitetit ose auditimit në komitetin e auditimit të cekura më lartë në këtë pikë nuk aplikohen për bankën e huaj që është e licencuar për të operuar me një ose më shumë degë në Kosovë.

4.4. Hapja dhe zhvendosja e degëve dhe zyrave të bankave brenda vendit

Banka që vendos të themelojë ose të zhvendosë një degë/zyrë brenda vendit përfshirë zyrën qendrore duhet të marrë aprovimin paraprak në BQK siç përcaktohet me nenin 11 paragrafi 1 të Ligjit për Banka dhe nenin 3 të Rregullores për Hapjen dhe Mbylljen Brenda dhe Jashtë Republikës së Kosovës të Degëve dhe Subjekteve të Varura të Bankave. Për miratimin e hapjes dhe zhvendosjes së degëve dhe zyrave brenda vendit, bankat duhet të dorëzojnë kërkesë me shkrim në BQK së bashku me informatat e mëposhtme:

- formulari i aplikimit sipas shtojcës 3 të këtij manuali (Formulari i Aplikacionit për Hapjen ose Zhvendosjes së Degës/Zyrës brenda Kosovës);
- një përshkrim të veprimtarive të planifikuara të degës;
- marrëveshjen/kontratën me kompanitë e sigurimit të licencuara nga BQK-ja, që kryejnë veprimtari në Republikën e Kosovës, për sigurimin e ndërtesës dhe të pajisjeve;
- marrëveshjen/kontratën për mbrojtjen e ndërtesës dhe të pajisjeve me kompanitë që ofrojnë shërbim të mbrojtjes dhe sigurisë fizike të licencuara nga organi kompetent në Republikën e Kosovës;
- marrëveshjen/kontratën e qirasë në bazë të së cilës subjekti ka të drejtë të përdorë ambientet ku dega do të kryej veprimtari bankare;
- adresën e saktë të degës së re; dhe
- njoftimi me shkrim për plotësimin e kushteve teknike dhe të sigurisë në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi, për kryerjen e veprimtarisë bankare;
- dëshminë e pagesë së tarifës;
- informacione tjera shtesë të cilat mund të konsiderohen si të duhura nga BQK-ja.

Pas kompletimit të kërkesës nga banka, BQK-ja kryen ekzaminimin e para-hapjes siç përcaktohet me nenin 3 paragrafi 7 të Rregullores për Hapjen dhe Mbylljen Brenda dhe Jashtë Republikës së Kosovës të Degëve dhe Subjekteve të Varura të Bankave.

Pas shqyrtimit të kërkesës së bashku me dokumentacionin përkatës dhe kryerjes së ekzaminimit të para-hapjes, BQK-ja vendos për miratimin apo refuzimin e kërkesës duke u bazuar në kriteret e mëposhtme brenda tridhjetë (30) ditësh kalendarike nga data e pranimit të kërkesës së kompletuar.

BQK-ja vendos për miratimin apo refuzimin e kërkesës duke u bazuar në kriteret e mëposhtme:

- ndikimi i hapjes apo zhvendosjes në komunitetin në të cilin dega është apo do të lokalizohet;
- rezultatet e ekzaminimit të BQK-së mbi mundësitë e degës. Banka duhet të demonstrojë për ta bindur BQK-në se dega është e gatshme, nga aspekti operativ, t'i shërbejë publikut me kushtet e sistemit të tij kompjuterik, me staf dhe me sigurim. Banka duhet të ketë sisteme të shëndosha për menaxhimin e rrezikut duke përfshirë edhe politikat dhe procedurat me shkrim për veprimtarinë e degës;
- gjendja financiare e bankës. BQK-ja merr parasysh përmbajtjen dhe kapacitetin e bankës, duke përfshirë madhësinë dhe kushtet financiare të bankës, si dhe duke përfshirë profitabilitetin dhe mjaftueshmërinë e kapitalit. Gjithashtu, BQK-ja do të marrë parasysh çdo masë detyruese ndaj bankës, qoftë ekzistuese ose të së kaluarës, në vendimin për të aprovuar ose refuzuar aplikacionin për degë.

BQK-ja ka të drejtë të pezullojë ushtrimin e veprimtarisë së degës, nëse ajo konstaton se kushtet teknike dhe të sigurisë për ushtrimin e veprimtarisë bankare nuk janë përmbushur.

4.5. Mbyllja e degëve dhe zyreve brenda vendit

Banka para se të mbyllë një degë ose zyrë në Kosovë duhet të marrë miratim paraprak me shkrim nga BQK, siç përcaktohet me nenin 11 të Ligjit për Banka dhe nenin 4 të Rregullores për Hapjen dhe Mbylljen Brenda dhe Jashtë Republikës së Kosovës të Degëve dhe Subjekteve të Varura të Bankave. Për këtë qëllim, banka duhet t'i dërgojë BQK-së një njoftim paraprak prej gjashtëdhjetë (60) ditësh për mbylljen e degës, kurdo që planifikon mbylljen e degës në të cilën janë pranuar deponimet, janë bërë pagesat apo huazuar paratë.

Njoftimi për mbyllje të degës duhet të përfshijë dokumentacionin e mëposhtëm i cili dëshmon:

- identifikimin e degës që do të mbyllet;
- datën e propozuar të mbylljes;
- raportin e detajuar me arsyet e marrjes së vendimit për mbylljen e degës; dhe
- informatat statistikore apo të tjera që mbështesin mbylljen e degës.

Banka që propozon mbylljen e një dege kërkohet që gjithashtu të bëjë edhe njoftimet për mbylljen e degës për të cilat e informon edhe BQK-në:

- njoftimin me shkrim kërkohet që t'iu dërgohet klientëve të degës për propozimin e mbylljes së degës së paku tridhjetë (30) ditë para datës së propozuar të mbylljes;
- banka duhet të shpallë njoftimin për klientët e degës në mënyrë të dukshme në lokalet e degës së paku tridhjetë (30) ditë para datës së propozuar të mbylljes. Në njoftim duhet të theksohet data e propozuar e mbylljes dhe të identifikohet, se ku mund të shërbehen klientët pas datës së mbylljes ose të sigurohen numra telefonikë për klientët, që të mund të kontaktojnë dhe të përcaktojnë vendet e tilla alternative; dhe
- njoftimin për propozimin e mbylljes së degës kërkohet që të publikohet në media lokale së paku tridhjetë (30) ditë para mbylljes së saj.

Bankat obligohen që të asistojnë klientët që janë ndikuar nga mbyllja e degës, në gjetjen e shërbimeve alternative bankare pas datës së mbylljes. Nëse llogaritë e klientëve të degës së mbyllur transferohen në ndonjë degë tjetër të bankës, klientët nuk duhet të ngarkohen me taksë për transfer. Kur klientët pajtohen, llogaritë e klientëve të degës së mbyllur transferohen në bankën tjetër banka duhet të ju ofrojë asistencë klientëve në zhvendosjen e llogarive, duke përfshirë edhe mbulimin e mundshëm të shpenzimeve për hapjen e llogarive në bankën që ka pranuar llogaritë.

BQK-ja pranon se zgjerimi apo zvogëlimi i rrjetit të degëve është vendim biznesi i vetë bankës. Mirëpo BQK-ja mund të pengojë përkohësisht bankën në mbylljen e degës, deri në tridhjetë (30) ditë kalendarike, nëse sipas gjykimit të BQK-së mbyllja e degës do të ketë një ndikim të madh negativ në qasjen në shërbime bankare në komunitetin e shërbyer nga ajo degë. BQK-ja do të bazojë vendimet e saj mbi mbylljen e degës në informatat e ofruara sipas kësaj Rregulloreje dhe në komentet publike të pranuar në lidhje me mbylljen e degës.

4.6. Hapja e degëve dhe subjekteve të varura jashtë vendit

Një bankë, përveç bankës së huaj, duhet të marrë miratimin paraprak me shkrim nga BQK-ja para se të themelojë ose hapë një degë në ndonjë juridiksion tjetër siç përcaktohet me nenin 11 paragrafi 2 të Ligjit për Banka dhe nenit 5 të Rregullores për Hapjen dhe Mbylljen Brenda dhe Jashtë Republikës së Kosovës të Degëve dhe Subjekteve të Varura të Bankave. Bankat duhet të dorëzojnë kërkesë me shkrim në BQK për hapjen e një degë jashtë Republikës së Kosovës të shoqëruar me dokumentacionin e mëposhtëm:

- formulari i aplikimit sipas shtocjës 4 të këtij manuali (Formulari i Aplikacionit për Hapjen e një Dege/Subjekti të Varur Jashtë Kosovës);
- vendimin e organit vendimmarrës të bankës për miratimin e këtij zgjerimi jashtë Republikës së Kosovës;
- vendndodhjen dhe zonën e ushtrimit të veprimtarisë nga dega e propozuar;
- një kopje të rregullave dhe proceduarve të degës së propozuar, ku të përcaktohen veprimtaritë që do të kryhen;
- biznes-planin për degën për tre (3) vitet e para të veprimtarisë;
- shumën e kapitalit që do të investohet jashtë vendit, si dhe pagesat ose shpenzimet për blerjen ose marrjen me qira të lokaleve dhe të pajisjeve të punës si dhe shpenzimet e tjera operative;
- informacionin për personin/at e propozuar si drejtues të degës, të shoqëruar me një përshkrim të shkurtër të kompetencave të tij;
- parashikimin e bankës, të rezultatit financiar të saj pas realizimit të këtij zgjerimi, si dhe ndikimin e tij në gjendjen financiare të bankës;
- strukturën organizative të degës së bashku me numrin e punonjësve të propozuar;
- emërtimin, e propozuar për t'u përdorur nga dega, që duhet të korrespondojë me emërtimin e bankës;
- informata për skemën e sigurimit të depozitave në vendin ku do të hapet dega; dhe

- informata të tjera që mund të konsiderohen të nevojshme nga BQK-ja.

Për të hapur një subjekt të varur jashtë Republikës së Kosovës, banka duhet të dorëzojë një kërkesë me shkrim në BQK të shoqëruar me dokumentacionin e mëposhtëm:

- vendimin e organit vendimmarrës të bankës për miratimin e këtij zgjerimi jashtë Republikës së Kosovës;
- vendndodhjen dhe zonën e ushtrimit të veprimtarisë nga dega e propozuar;
- një kopje të rregullave dhe proceduarve të degës së propozuar, ku të përcaktohen veprimtaritë që do të kryhen;
- shumën e kapitalit që do të investohet jashtë vendit, si dhe pagesat ose shpenzimet për blerjen ose marrjen me qira të lokaleve dhe të pajisjeve të punës si dhe shpenzimet e tjera operative;
- biznes-plani i subjektit të varur dhe parashikimi për ndikimin e zgjerimit të rrjetit në gjendjen financiare të bankës, për tre vitet e para të veprimtarisë;
- informacion për dy administratorët kryesorë të subjektit të varur;
- informacion për identitetin, vendqëndrimin/rezidencën ose selinë si dhe të dhënat tregtare të vitit të fundit për çdo person që do të zotërojë pjesëmarrje influencuese në subjektin e varur;
- veprimtaritë bankare që subjekti i varur parashikon të kryej;

Brenda tridhjetë (30) ditësh kalendarike nga data e pranimit të kërkesës së kompletuar për licencë të degës, BQK-ja do të miratojë apo refuzojë kërkesën për hapjen e degës apo subjektit të varur në një jashtë Republikës së Kosovës.

Degët e bankave që hapen jashtë territorit të Republikës së Kosovës do të kryejnë vetëm ato veprimtari të përcaktuara në vendimin për dhënien e licencës për bankën amë.

4.7. Auditori i jashtëm

Banka duhet të marrë aprovimin paraprak në BQK për auditorin e jashtëm, sipas nenit 54 të Ligjit për Banka. Për këtë qëllim, siç është përcaktuar në nenin 4 paragrafi 3. të Rregullores për Auditimin e Jashtëm të Bankave, së bashku me aplikacionin për aprovim, banka duhet t'i sigurojë BQK-së:

- propozimin e komitetit të auditimit dhe bordit të drejtorëve ose të organit përkatës të bankës mëmë në rastin e degës së bankës së huaj, për emërimin e auditorit të jashtëm;
- programin e auditimit të bankës;
- përshkrimin e shfrytëzimit të burimeve gjatë shërbimit të auditimit;
- letrën e angazhimit të auditorit të jashtëm ose kontratën e shërbimit të ofruar;
- dokumentin që vërteton përvojën e mjaftueshme të auditorit të jashtëm apo të stafit të tij i cili kryen auditimin në fushën e auditimit të bankave apo institucioneve të tjera financiare;

- vërtetimin e lëshuar nga Këshilli Kosovar për Raportim Financiar (KKRF) në lidhje me rezultatet e kontrollit të fundit të cilësisë për auditorin e jashtëm (ky vërtetim nuk do të kërkohej nga BQK-ja derisa KKRF të mund të lëshojë një vërtetim të tillë); dhe
- deklaratën me shkrim të auditorit të jashtëm mbi përmbushjen e kriterëve të përcaktuara në nenin 7 të Rregullores për Auditimin e Jashtëm të Bankave.

Aplikacionet për aprovim duhet të dorëzohen në BQK para datës 30 qershor të secilit vit siç përcaktohet me nenin 4 paragrafi 2 të Rregullores për Auditimin e Jashtëm të Bankave. Punësimi i vazhdueshëm i auditorit të jashtëm të njëjtë është i kufizuar në tre vite apo tre auditime të njëpasnjëshme dhe mund të marrë pjesë në auditimin e të njëjtës bankë përsëri, pas kalimit të afatit kohor prej të paktën një (1) viti.

Bazuar në aplikacionin me shkrim, BQK-ja do të aprovojë si auditor të jashtëm të një banke vetëm:

- një auditor të jashtëm të licencuar në Kosovë në pajtim me Ligjin për raportim financiar;
- një auditor të jashtëm që ka së paku tre (3) vjet eksperiencë në, fushën e auditimit të pasqyrave financiare të bankave apo institucioneve të tjera financiare apo stafi pjesëmarrës i të cilit kryen auditimin të ketë një eksperiencë të tillë.

Aprovimi që i jepet auditorit të jashtëm është i kufizuar për një bankë specifike dhe është i vlefshëm për një vit financiar.

Kërkesat për auditor të jashtëm nuk aplikohen për bankën e huaj që është e licencuar për të operuar me një ose më shumë degë në Kosovë.

4.8. Bashkimet dhe përvetësimet e bankave

Sipas nenit 39 të Ligjit për Banka asnjë bankë nuk mund të bashkohet ose konsolidohet me ndonjë bankë tjetër ose të përvetësojë, qoftë drejtpërsëdrejti ose tërthorazi tërë ose shumicën e aseteve, apo të marrë detyrimet e ndonjë banke tjetër, pa miratimin paraprak të BQK-së. BQK përmes nenit 3 të Rregullores së BQK-së për Bashkimet dhe Përvetësimet e Bankave përcakton informatat të cilat kërkohen para se banka të riorganizohet nëpërmjet bashkimit me ndonjë institucion tjetër financiar apo ndonjë kompani tjetër.

Nëse qëllimi i aplikuesit për bashkim është krijimi i një banke të re, BQK-ja do të trajtojë atë bashkim si aplikacion për një licencë të re bankare ashtu siç përcaktohet me nenin 7 të Ligjit për Banka dhe kapitullin 2 dhe 3 të këtij manuali.

Kërkesa për miratim për bankën e riorganizuar nëpërmjet bashkimit duhet të mbështetet nga dokumentacioni në vijim:

- vendimi i asamblesë së aksionarëve të bankës dhe institucionit financiar të përfshirë në veprim për aprovimin e riorganizimit të tyre nëpërmjet bashkimit;
- marrëveshja/draft dhe raporti i detajuar i procesit të bashkimit, të nënshkruar nga përfaqësuesit ligjor të bankave të përfshira në procesin e bashkimit. Marrëveshja/draft dhe raporti përpilohen me shkrim dhe në përshtatje me legjislacionin në fuqi;
- raporti i ekspertëve të pavarur të licencuar në fusha të ndryshme, për të vlerësuar kushtet e draft marrëveshjes së bashkimit;

- draft statuti i bankës pas realizimit, të procesit të bashkimit;
- planet strategjike dhe operative për të kryer bashkimin, ku përfshihen analizat e nevojshme të përvetësimit dhe parashikimet e pasqyrave financiare për bankën e bashkuar;
- në rast të ndryshimit të drejtorëve dhe menaxherëve të lartë të bankës së bashkuar, duhet të paraqitet dokumentacioni në përputhje me kërkesat për drejtorët siç është e përcaktuar në Ligjin për Banka dhe me Rregulloren për drejtorët dhe menaxherët e lartë të bankave;
- struktura e re e aksionarëve të bankës.

Afatet e cekura në fillim të këtij kapitulli nuk aplikohen për kërkesat e bankave për bashkimet dhe përvetësimet. Për këtë qëllim, BQK-ja, do të diskutojë me bankën afatin kohor që do të jetë i nevojshëm për aprovimet paraprake duke lejuar bankën, që të fillojë diskutimet me palën tjetër apo palët e tjera të përfshira pa angazhimin e BQK-së. Mirëpo afatet nuk mund të kalojnë afatet e parapara në kapitullin 2 të këtij manuali.

BQK miraton procesin e bashkimit nëse:

- bashkimi nuk rrezikon gjendjen financiare të bankës së bashkuar;
- banka e ka sistem të organizimit, menaxhimit, vendimmarrjes dhe teknologjisë informative e cila mundëson integrimin e plotë të bankës së bashkuar në atë mënyrë që të mos e rrezikojë funksionimin e saj;
- bashkimi është ekonomikisht i arsyeshëm;
- çdo efekt kundër-konkurrues është qartë mbizotërues nga përfitimet në komoditetin dhe nevojat e komunitetit për t'u shërbyer; dhe
- në qoftë se kjo nuk do të rezultojë në një efekt negativ në Fondin për Sigurimin e Depozitave të Kosovës.

Është përgjegjësi e bankës për të marrë miratime nga autoritetet e tjera që mund të jenë të nevojshme para se transaksioni të ketë përfunduar.

4.9. Përvetësimet e interesit të kapitalit në institucionet financiare

Përvetësimi i interesit të kapitalit nga bankat në institucionet financiare nuk mund të bëhet pa aprovim të BQK-së. Neni 40 i Ligjit për Banka, përcakton se pa miratim paraprak nga BQK-ja, asnjë bankë nuk duhet:

- të themeloj ose përvetësojë, direkt apo indirekt, një interes të rëndësishëm në një institucion financiar;
- të rrisë interesin e saj të kapitalit në një institucion financiar; apo
- të pranojë si kolateral një interes të rëndësishëm në një institucion financiar.

Sipas nenit 4 të Rregullores së BQK-së për Bashkimet dhe Përvetësimet e Bankave varësisht nga natyra dhe madhësia e transaksionit, BQK-ja do të përcaktojë se cilat informata shtesë janë të nevojshme para se

kërkesa për miratim të përvetësimit të mund të shqyrtohet. Në parim, dokumentacioni i kërkuar për shqyrtimin e këtyre kërkesave është si në vijim:

- vendimi i asamblesë së aksionarëve të bankës dhe institucionit financiar të përfshirë në veprim për aprovimin e riorganizimit të tyre nëpërmjet përvetësimit;
- marrëveshja/draft dhe raporti i detajuar i procesit të përvetësimit, të nënshkruar nga përfaqësuesit ligjor të bankave të përfshira në procesin e përvetësimit. Marrëveshja/ draft dhe raporti përpilohen me shkrim dhe në përshtatje me legjislacionin në fuqi;
- raporti i ekspertëve të pavarur të licencuar në fusha të ndryshme, për të vlerësuar kushtet e draft marrëveshjes së përvetësimit;
- draft statuti i bankës pas realizimit, të procesit të përvetësimit;
- planet strategjike dhe operative për të kryer përvetësimin, ku përfshihen analizat e nevojshme të përvetësimit dhe parashikimet e pasqyrave financiare për bankën përvetësuese;
- në rast të ndryshimit të drejtorëve dhe menaxherëve të lartë të bankës përvetësuese, duhet të paraqitet dokumentacioni në përputhje me kërkesat për drejtorët siç është e përcaktuar me legjislacionin në fuqi si dhe më lartë në këtë kapitull;
- struktura e re e aksionarëve të bankës.

BQK-ja shqyrton aplikacionin nga aspekti i ndikimit në kapitalin e bankës përvetësuese, kapacitetin e menaxhmentit të bankës përvetësuese dhe ndonjë ndryshim të parashikuar në bordin e drejtorëve dhe menaxhmentin e lartë të bankës përvetësuese. BQK gjatë shqyrtimit të këtyre kërkesave do të vlerësojë edhe performancën financiare nga ekzaminimi i fundit të bërë në vend të bankës investuese si dhe raportin e fundit të auditorit të jashtëm të institucionit financiar i cili do të përvetësohet.

Afatet e cekura në fillim të këtij kapitulli nuk aplikohen për kërkesat e bankave për përvetësimet në institucionet financiare. Për këtë qëllim, BQK-ja, do të diskutojë me bankën afatin kohor që do të jetë i nevojshëm për aprovimet paraprake duke lejuar bankën, që të fillojë diskutimet me palën tjetër apo palët e tjera të përfshira pa angazhimin e BQK-së. Mirëpo afatet e cekura në këtë paragraf nuk mund të kalojnë afatet e parapara në kapitullin dy (2) të këtij manuali.

BQK miraton procesin e përvetësimit nëse sipas vlerësimit të saj:

- përvetësimi nuk rrezikon gjendjen financiare të bankës përvetësuese;
- banka e ka sistem të organizimit, menaxhimit, vendimmarrjes dhe teknologjisë informative e cila mundëson integrimin e plotë të institucionit të përvetësuar në atë mënyrë që të mos e rrezikojë funksionimin e saj;
- përvetësimi mbron në mënyrë adekuate të drejtat e depozitorëve dhe kreditorëve tjerë të bankës përvetësuese;
- përvetësimi është ekonomikisht i arsyeshëm;
- çdo efekt kundër-konkurrues është qartë mbizotërues nga përfitimet në komoditetin dhe nevojat e komunitetit për t'u shërbyer; dhe

- në qoftë se kjo nuk do të rezultojë në një efekt negativ në Fondin për Sigurimin e Depozitave të Kosovës.

Kur institucioni në të cilin investohet është gjithashtu i rregulluar me Ligjin për Bankat, BQK-ja shqyrton edhe përshtatshmërinë e bankës investuese si aksionar i institucionit në të cilin investohet në pajtueshmëri me nenet relevante të Ligjit për Bankat.

4.10. Hapja e zyrave përfaqësuese

Asnjë bankë e huaj nuk mund të themelojë dhe operojë me një zyre përfaqësuese në Kosovë pa leje nga BQK-ja, siç edhe përcaktohet me nenin 10 të Ligjit për Banka. BQK-ja mund të japë leje për një zyre përfaqësuese në Kosovë, më kusht që BQK-ja sigurohet se banka e huaj do t'i kufizojë veprimtaritë e saja të zyrës përfaqësuese në ofrimin e informatave dhe veprimtarive ndërlidhëse dhe studimit të tregjeve dhe mundësive për investim, dhe se banka e huaj nuk do të angazhohet në veprimtari bankare në Kosovë nëpërmjet zyrës përfaqësuese.

Sipas nenit 3 të Rregullore për Hapjen e Zyrave Përfaqësuese Brenda dhe Jashtë Republikës së Kosovës, kërkesa e bankës së huaj për hapje të zyrës përfaqësuese në Republikën e Kosovës duhet të mbështet me dokumentacionin e mëposhtëm:

- vendimin e organit kompetent të bankës së huaj për hapjen e zyrës përfaqësuese;
- deklaratën e bankës së huaj, me anë të së cilës kjo e fundit angazhohet se do të zbatojë të gjitha detyrimet e rrjedhura/krijuara në Republikën e Kosovës në lidhje me veprimtarinë e zyrës përfaqësuese;
- qëllimin e hapjes së saj;
- kohëzgjatjen e parashikuar të veprimtarisë së zyrës përfaqësuese, adresën dhe numrin e telefonit;
- emrat e personave të propozuar si drejtorë të zyrës së përfaqësimit të shoqëruar me curriculum vitae të tyre (arsimimin, profesionin, eksperiencën etj.);
- numrin e parashikuar të punonjësve të zyrës;
- dokumentin e regjistrimit të zyrës përfaqësuese në Ministrinë e Tregtisë dhe Industrisë; dhe
- ndonjë aprovim nëse kërkohet nga autoriteti mbikëqyrës i vendit përkatës për hapjen e zyrës përfaqësuese.

Zyra përfaqësuese e një banke të huaj duhet të regjistrohet dhe të përdorë të njëjtin emër me atë të bankës amë, duke shtuar fjalët “Zyrë përfaqësimi”.

Sipas nenit 4 të Rregullore për Hapjen e Zyrave Përfaqësuese Brenda dhe Jashtë Republikës të Kosovës, për të hapur një zyrë përfaqësimi jashtë Republikës së Kosovës, bankat e licencuara nga BQK-ja për të kryer veprimtari bankare në Kosovë, duhet të dorëzojë një kërkesë me shkrim në BQK.

Kërkesa e bankës së huaj për hapje të zyrës përfaqësuese në Republikën e Kosovës duhet të mbështet me dokumentacionin e mëposhtëm:

- vendimin e organit vendimmarrës të bankës për miratimin e këtij zgjerimi jashtë Republikës së Kosovës;

- vendndodhjen dhe zonën e ushtrimit të veprimtarisë për zyrën përfaqësuese prej bankës aplikuese, sipas rastit nga zyra e përfaqësimit e propozuar;
- një kopje të rregulloreve dhe objektivave të zyrës së përfaqësimit të propozuar, ku do të përcaktohen veprimtaritë që do të kryhen;
- shumën e kapitalit që do të investohet jashtë vendit, si dhe pagesat ose shpenzimet për blerjen ose marrjen me qira të lokaleve dhe të pajisjeve të punës si dhe shpenzimet e tjera operative;
- informacionin për personin/at e propozuar si drejtues të zyrës së përfaqësimit, të shoqëruar me një përshkrim të shkurtër të kompetencave të tij;
- strukturën organizative të zyrës përfaqësuese së bashku me numrin e punonjësve të propozuar;
- kohëzgjatjen e parashikuar të veprimtarisë së zyrës së përfaqësimit.

BQK-ja jep miratimin paraprak për zgjerimin e bankës jashtë Republikës së Kosovës pas shqyrtimit të dokumentacionit të pranuar ashtu siç është cekur më lartë.

Kërkesa e bankave për hapjen e zyrave përfaqësuese shqyrtohet nga BQK-ja bazuar në kushtet dhe afatet e përcaktuara me Rregulloren për Hapjen e zyrës përfaqësuese brenda dhe jashtë Republikës së Kosovës. Brenda gjashtëdhjetë (60) ditësh kalendarike prej datës së pranimin të aplikacionit për zyre përfaqësimi, BQK-ja miraton ose refuzon kërkesën përcakton kushtet dhe afatet për një zyre të tillë.

4.11. Transaksionet që kërkojnë vetëm njoftim të BQK-së

Transaksionet të cilat realizohen pas licencimit të bankës dhe fillimit të operacioneve të saj e që për të cilat nuk kërkohet miratim paraprak nga ana e BQK-së mirëpo për të cilat kërkohet njoftimi i BQK-së janë si në vijim:

- dorëheqja e drejtorëve dhe menaxherëve të lartë;
- riemërimi i drejtorëve dhe menaxherëve të lartë;
- ndryshimet në strukturën organizative, nëse ky ndryshim nuk reflektohet në statutin e bankës;
- ndryshimet në pronësinë e aksionarëve që posedojnë më pak se pesë përqind (5 %) të kapitalit;
- përvetësimi i aksioneve nga pesë përqind (5%) deri në dhjetë përqind (10%).

Banka duhet të njoftojë BQK-në brenda tridhjetë (30) ditëve për ndryshimet e ndodhura të specifikuar më lartë dhe pas pranimin të njoftimit BQK-ja informon bankën për pranimin e njoftimit.

5. SHTOJCAT E MANUALIT

Pjesë përbërëse të këtij manuali janë edhe shtojcat vijuese:

I – Procesi i Licencimit Bankar

II – Kriteret e Licencimit Bankar,

III – Alternativat ndaj Licencimit Bankar

IV – Bankat e Huaja

- 1 – Lista Kontrolluese për Kompletimin dhe Dorëzimin e Aplikacionit
- 2 – Formulari i Aplikacionit për Licencë Bankare
- 3 – Formulari i Aplikacionit për Hapjen ose Zhvendosjen e Degës/Zyrës Brenda Kosovës
- 4 – Formulari i Aplikacionit për Hapjen e një Dege/Subjekti të Varur Jashtë Kosovës

- A – CV Individuale
- B – Raporti i Aksionarit Kompani (RK)
- C – CV për Aksionarët Individualë
- D – Format e Projeksioneve Financiare

6. SHFUQIZIMI

Me hyrjen në fuqi të këtij Manuali, shfuqizohet Manuali i Licencimit Bankar i miratuar nga Bordi Ekzekutiv me datën 10 shkurt 2014.

7. HYRJA NË FUQI

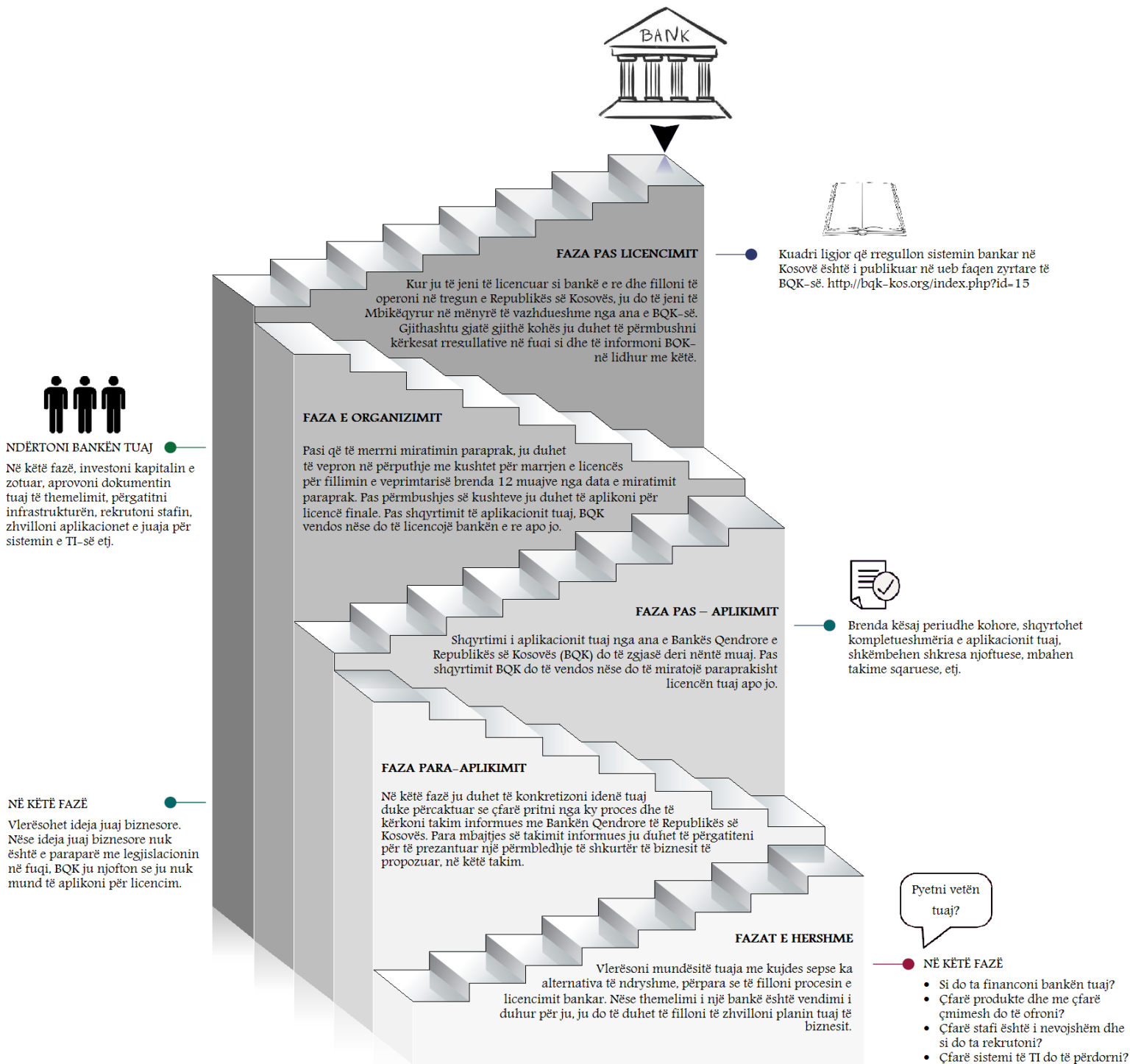
Ky Manual hynë në fuqi në datën e miratimit.

Bedri Hamza

Kryesues i Bordit Ekzekutiv

SHTOJCAT E MANUALIT

SHTOJCA I – PROCESI I LICENCIMIT BANKAR

Kur jeni të gatshëm të filloni këtë proces, ju lutem kontaktoni Departamentin e Licencimit dhe Standardizimit për të caktuar takim informues para aplikimit në:

+381 (0) 38 / 222 055 Licencimi@bqk-kos.org
Rr. Garibaldi nr. 33, Prishtinë, Republika e Kosovës

SHTOJCA II – KRITERET E BQK-së PËR LICENCIM BANKAR

Kriteret e licencimit bankar në Republikën e Kosovës janë përcaktuar në nenin 8, paragrafi 3 dhe 4 të Ligjit nr. 04/L-093 për Bankat, Institucionet Mikrofinanciare dhe Institucionet Financiare Jobankare. Sipas këtyre dispozitave, Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK) miraton një licencë bankare kur të plotësohen kushtet e mëposhtme:

1. Plani i biznesit bazohet në analiza të sakta mbi supozime të arsyeshme;
2. Struktura organizative e bankës së propozuar dhe filialeve të saja do t'i lejojë BQK-së të ushtrojë mbikëqyrje efektive dhe të konsoliduar;
3. Banka e propozuar ose banka e huaj do të veprojë në pajtueshmëri me të gjitha dispozitat e këtij ligji;
4. Kualifikimet, përvoja dhe integriteti i Drejtorit apo Menaxherit të saj të lartë janë të përshtatshëm për planin e biznesit të bankës së propozuar dhe aktiviteteve bankare;
5. Aksionarët kryesor të bankës së propozuar ose të bankës së huaj janë të aftë dhe të përshtatshëm siç përcaktohet nga BQK-ja në nenin 35 dhe nenin 37 të këtij ligji; dhe
6. Struktura e pronësisë së bankës nuk do të pengojë mbikëqyrjen efektive.

Në rastet kur kemi të bëjmë me aplikacione për licencim si subjekt i varur apo degë e bankës së huaj, subjektet aplikuese duhet të plotësojnë edhe kriteret e mëposhtme:

1. Banka e huaj është e autorizuar për t'u angazhuar në veprimtarinë e pranimin të depozitave ose fondeve në formë depozitash në juridiksionin ku gjendet drejtoria e saj qendrore;
2. Autoritete kompetente që mbikëqyrin bankën e huaj në selinë e saj kanë dhënë pëlqimin e tyre me shkrim për dhënien e licencës së këtyre; dhe
3. BQK-ja përcakton se banka e huaj mbikëqyrret në mënyrë adekuate në bazë të konsoliduar globale nga mbikëqyrësi i saj në shtetin amë. Mbikëqyrësi nga shteti amë duhet ta pranojë me shkrim se është në dijeni të dhënies së licencës së re dhe pajtohet që t'i ofrojë informatat BQK-së me kërkesë të saj.

Mirëpo, BQK-ja refuzon një licencë, nëse sipas gjykimit të saj të arsyetuar, lëshimi i një licence të këtyre do të:

- Vinte në rrezik qëndrueshmërinë financiar të bankës së propozuar ose të sistemit bankar në përgjithësi;
- Rrezikonte interesat e depozitorëve të bankës së propozuar; apo
- Zvogëlonte në mënyrë substanciale konkurrencën.

SHTOJCA III - ALTERNATIVAT NDAJ LICENCIMIT BANKAR

Në varësi të planit të biznesit ose aktiviteteve që të interesuarit dëshirojnë të ndërmarrin, themelimi i një banke nuk është i vetmi option ose optioni më i përshtatshëm i mundshëm. Ekzistojnë dy alternativa tjera të themelimit si institucion financiar (Institucionet Mikrofinanciare- IMF dhe Institucionet Financiare Jobankare- IFJB) të cilave u lejohej të ofrojnë disa nga shërbimet që ofrojnë bankat, me kosto potencialisht më të ulët se themelimi i një banke. Tipari kryesor dallues në mes të bankave dhe këtyre institucioneve është marrja e depozitave, aktivitet ky i lejuar vetëm për banka. Megjithatë, në marrje të depozitave mund të angazhohen edhe IMF-të (me aprovim paraprak nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovës), mirëpo në asnjë rast një IMF nuk mund të angazhohet në mbledhje e depozitave që kalojnë pesëdhjetë përqind (50%) të suficitit të kapitalit të tij ose shumën maksimale prej njëqind e njëzetepesëmijë (125,000) euro, cilado që të jetë më e vogël. Nëse të interesuarit kanë për qëllim të angazhohen në veprimtari tjera financiare (që nuk ka të bëjë me mbledhjen e depozitave) mund të konsiderojnë edhe marrjen e miratimit nga BQK për themelimin e IFJB-së përmes së cilit mund të angazhohen në veprimtari tjera financiare.

Ushtrimi i aktiviteteve të lejuara për institucionet financiare pa miratim (licencim/regjistrim) paraprak nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovës është veprë penale.

Institucionet Mikrofinanciare

Institucion mikrofinanciar (IMF) është person juridik i organizuar si shoqëri aksionare, aktiviteti primar i të cilit është dhënia e kredive dhe ofrimi i një numri të kufizuar të shërbimeve financiare për mikro dhe subjektet e vogla juridike, ekonomitë familjare me të hyra të ulëta dhe personat me të hyra të ulëta. Aktivitetet e lejuar për institucionet mikrofinanciare janë:

- ofrimin e shërbimeve të pagesave lidhur me huat e dhëna klientëve;
- përfitimin e fondeve me anë të granteve apo me huazime me qëllim të huadhënies apo për përdorimin e tyre;
- huazimin nga dhe vendosjen e fondeve në tregje dhe institucione të miratuara nga BQK-ja me qëllim të menaxhimit të likuiditetit të tyre;
- përfitimin, posedimin, dhënien me qira, marrjen me qira, mirëmbajtjen, transferimin, shitjen ose largimin e çdo pasurie të paluajtshme apo të luajtshme që është shfrytëzuar për realizimin e biznesit të tyre;
- sigurimin e ndihmës financiare, teknike dhe profesionale dhe trajnimi i klientëve të tyre apo ofrimi i ndihmës që atyre tu ofrohen shërbime në fushat e tilla;

- institucionet mikrofinanciare gjithashtu mund të angazhohen në aktivitete tjera financiare, siç mund të përcaktohen nga BQK-ja me rregullore ose urdhëresë; dhe
- BQK-ja po ashtu mund ta ndalojë ose kufizojë çdo institucion të regjistruar mikrofinanciar në angazhimin në ndonjë nga aktivitetet e lejuara të përcaktuara në këtë nen të këtij ligji. Në këtë rast, BQK do të japë me shkrim arsyet për vendimin e saj.

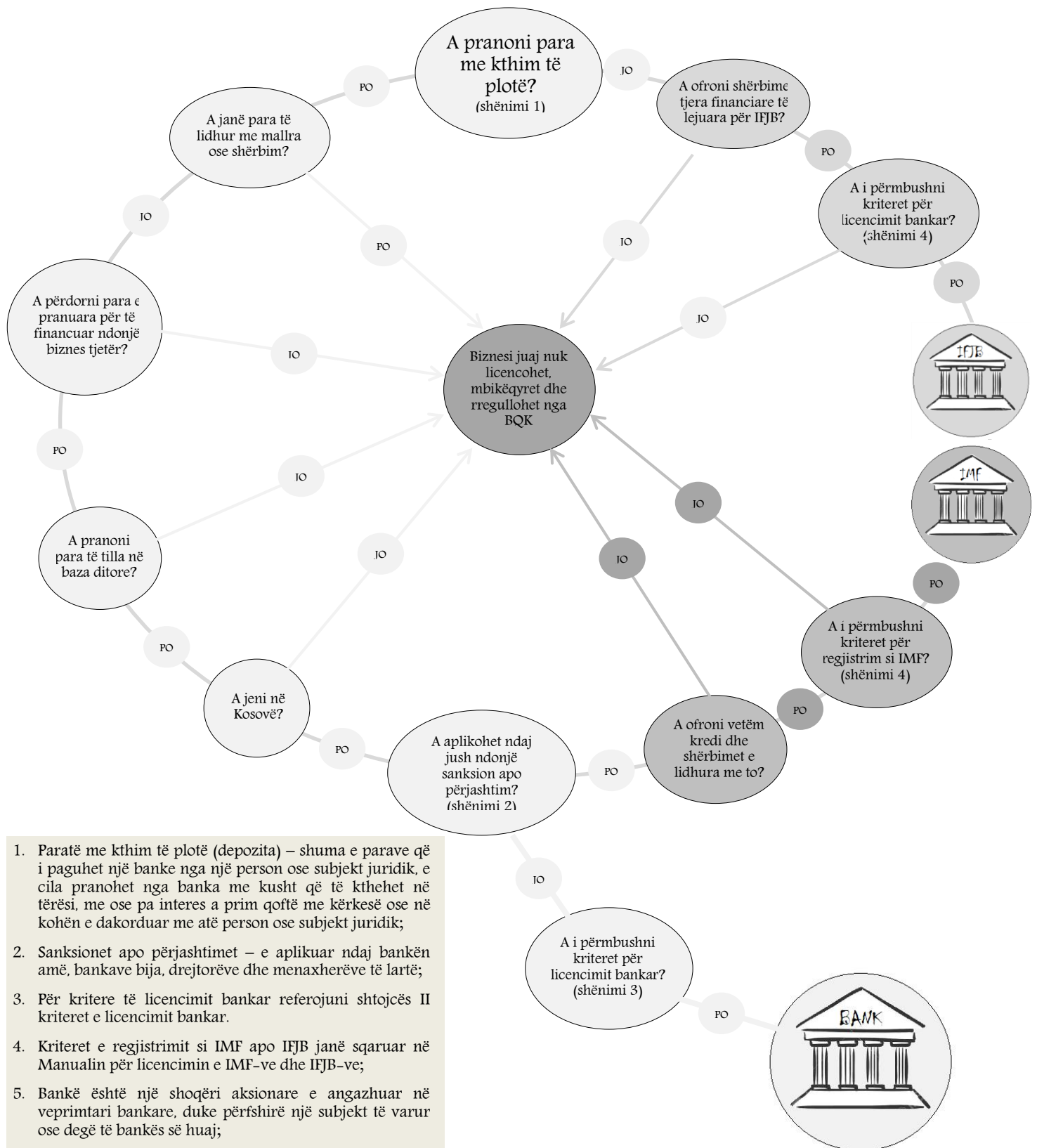
Kriteret për licencim bankar zbatohen përshtatshëmish edhe për regjistrimin (licencimin) e IMF-ve, ndërsa procedura e licencimit është e sqaruar në Manualin për Regjistrimin e IMF-ve dhe IFJB-ve. Me rastin e regjistrimit (licencimit), IMF kanë të drejtë të ofrojnë të gjitha aktivitetet e lejuara për IMF.

Institucionet Financiare Jobankare

Institucion financiar jobankar (IFJB) është personi juridik që nuk është bankë e as institucion mikrofinanciar, që është i regjistruar (licencuar) nga BQK-ja për t'u angazhuar në një ose më tepër nga veprimtaritë e lejuara për IFJB. Qëllimi kryesor i institucioneve financiare jobankare është dhënia e kredive, lidhja e marrëveshjeve për hua dhe qira, nënshkrimi, tregtimi i letrave me vlerë; veprimi si shoqëri investuese ose këshilltar i investimeve; apo ofrimi i shërbimeve të tjera financiare siç janë këmbimi valutor; kredit kartat; faktoringun ose garancitë ose shërbime të tjera financiare, informative, këshillëdhënëse dhe operationale. Si pjesë e qëllimit të tyre, institucionet jobankare financiare gjithashtu mund të angazhohen në aktivitetet në vijim:

- ofrimin e shërbimeve të pagesave lidhur me huat e dhëna klientëve;
- përfitimin e fondeve me anë të granteve apo me huazime me qëllim të huadhënies apo për përdorimin e tyre;
- huazimin nga dhe vendosjen e fondeve në tregje dhe institucione të miratuara nga BQK-ja me qëllim të menaxhimit të likuiditetit të tyre;
- sigurimin e huave për të financuar blerjen e pajisjeve;
- përfitimin, posedimin, dhënien me qira, marrjen me qira, mirëmbajtjen, transferimin, shitjen ose largimin e çdo pasurie të paluajtshme apo të luajtshme që është shfrytëzuar për realizimin e biznesit të tyre;
- transferimin dhe pranimin e parave, ose të shërbimeve të pagesave, për pagesat që kryhen brenda dhe jashtë vendit; dhe
- sigurimin e ndihmës financiare, teknike dhe profesionale dhe trajnimi i klientëve të tyre apo ofrimi i ndihmës që atyre tu ofrohen shërbime në fushat e tilla.

Me rastin e aplikimit për regjistrim (licencim), aplikuesit duhet të specifikojnë saktë aktivitetet të cilat planifikojnë të ofrojnë, pasi që regjistrimi i BQK-së për IFJB lëshohet për aktivitete të kërkuara. Shtimi i aktiviteteve pas regjistrimit është transaksioni që kërkon miratimi paraprak nga BQK. Në qoftë se të interesuarit dëshirojnë të themelojnë IFJB me aktivitet të dhënies së kredive duhet të kenë parasysh kufizimet në shumën maksimale të kredisë që mund të ofrohet nga IFJB për një person. Prandaj, shumamaksimale e kredisë që një institucion jobankar financiar mund t'ia jap një personi të vetëm ose një subjekti juridik nuk mund të tejkalojë njëzet përqind (20%) të portofolit aktual të huas. BQK-ja po ashtu mund t'ia ndalojë ose kufizojë çdo IFJB angazhimin në ndonjë nga aktivitetet e lejuara. Në këtë rast, BQK do të japë me shkrim arsyet për vendimin e saj.

1. Paratë me kthim të plotë (depozita) – shuma e parave që i paguhet një banke nga një person ose subjekt juridik, e cila pranohet nga banka me kusht që të kthehet në tërësi, me ose pa interes a prim qoftë me kërkesë ose në kohën e dakorduar me atë person ose subjekt juridik;
2. Sanksionet apo përjashtimet – e aplikuar ndaj bankën amë, bankave bija, drejtorëve dhe menaxherëve të lartë;
3. Për kriteret e licencimit bankar referojuni shtojcës II kriteret e licencimit bankar.
4. Kriteret e regjistrimit si IMF apo IFJB janë sqaruar në Manualin për licencimin e IMF-ve dhe IFJB-ve;
5. Bankë është një shoqëri aksionare e angazhuar në veprimtari bankare, duke përfshirë një subjekt të varur ose degë të bankës së huaj;
6. Institucion mikrofinanciar (IMF) është person juridik i organizuar si shoqëri aksionare, aktiviteti primar i të cilit është dhënia e kredive;
7. Institucioni financiar jobankar (IFJB) është personi juridik që nuk është bankë e as institucion mikrofinanciar, që është i regjistruar (licencuar) nga BQK-ja për t’u angazhuar në një ose më tepër nga veprimtari të lejuara për IFJB.

SHTOJCA IV - BANKAT E HUAJA

Bankë huaj është personi juridik që është i organizuar, ka selinë e vet dhe posedon licencë për tu angazhuar në veprimtari bankare në ndonjë juridiksion tjetër përveç Kosovës. Bankat e huaja mund të operojnë në Kosovë si subjekte të varura filial apo degë.

Tiparet dalluese

Tiparet dalluese në mes të filialeve dhe degëve të bankave të huaja janë të natyrave të ndryshme, qoftë nga aspekti i organizimit apo nga aspekti i mbikëqyrjes. Fillimisht, filial nënkupton një subjekt të varur të bankës së huaj, që është nën kontroll të përbashkët me këtë bankë, ndërsa degë e bankës së huaj nënkupton një subjekt ligjërisht të varur të bankës e pa themeluar me vete, nëpërmjet të cilës banka e huaj angazhohet në veprimtari bankare në Republikën e Kosovës.

Filiali i bankës së huaj i nënshtrohet të gjitha kërkesave ligjore të përcaktuara me Ligji nr. 04/L-093 për Bankat, Institucionet Mikrofinanciare dhe Institucionet Financiare Jobankare në mënyrë të njëjtë sikurse bankat vendore. Për dallim nga filialet, degët e bankave të huaja nuk iu nënshtrohen kërkesave ligjore në vijim:

- Kriteret për anëtarët e bordit të drejtorëve si dhe ndryshimet në anëtar të bordit të drejtorëve nuk aplikohen për degët e bankave të huaja. Degës së bankës së huaj nuk do t'i kërkohej të themelojë Bord në Kosovë.
- Kërkesat e Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës (BQK) për themelimin e komiteteve nuk zbatohen për degët e bankave të huaja për aq kohë sa kërkesat e krahasueshme dhe të pranueshme për BQK-në zbatohen me ligj sipas të cilit banka e huaj është licencuar në juridiksionin e saj amë.
- Kërkesat ligjore për kapital minimal rregullativ nuk aplikohen për degët e bankave të huaja. Për qëllime të kapitalit, degët e bankave të huaja duhet të mbajë një depozitë me barasvlerë kapitali në BQK e cila duhet të jetë e paguar në para nga banka-mëmë, për ushtrimin e veprimtarisë në Republikën e Kosovës.
- Shpërndarja e dividendës nuk kërkon miratim paraprak nga BQK për bankën e huaj që është e licencuar për të operuar një ose më shumë degë në Kosovë. Mirëpo dega e bankës së huaj, në vazhdimësi duhet që të mbajë depozitën ekuivalente të kapitalit sipas paragrafit 2. të nenit 17 të Ligjit nr. 04/L-093 për Bankat, Institucionet Mikrofinanciare dhe Institucionet Financiare Jobankare.
- Ndryshimet në aktin e themelimit dhe statutin, nuk kërkojnë miratim paraprak nga BQK, por vetëm njoftim.
- Miratimi i aksionarëve kryesor nuk kërkohej për degët e bankave të huaja për aq kohë sa banka e huaj njofton BQK-në për çdo përvetësim ku shuma e aksioneve të përvetësuara është e barabartë ose tejkalon pesë përqind (5%) të kapitalit të bankës së huaj.

- Kërkesat ligjore për transaksionet me personat e ndërlidhur me bankën nuk zbatohet për bankën e huaj që është e licencuar për të operuar me një ose më shumë degë në Kosovë.
- Auditori i jashtëm i degës së bankës së huaj nuk kërkon miratim nga ana e BQK-së për aq kohë sa kërkesat e krahasueshme dhe të pranueshme për BQK-në zbatohen me ligj sipas të cilit banka e huaj është licencuar në juridiksionin e saj amë.

Nëse BQK-ja vlerëson operacionet e degës si operacione të rëndësishme sistemike për sistemin financiar në Kosovë, për shkak të madhësisë së tyre apo ndonjë tipari tjetër, BQK-ja ka të drejtë t'i kërkojë bankës në Kosovë të shndërrohet nga dega në një subjekt të varur. Kriteret bazë që mund të shtyjnë BQK-në drejtë këtij vendim janë kufizimet e mëposhtme:

- Vlera mesatare e aseteve të degës së bankës së huaj për dy (2) tremujorë radhazi tejkalon dhjetë (10%) përqind të totalit të aseteve të sistemit bankar;
- Vlera mesatare e depozitave të degës së bankës së huaj për dy (2) tremujorë radhazi tejkalon dhjetë (10%) përqind të totalit të depozitave të sistemit bankar.

BQK-ja mund të kërkojë nga banka e huaj që është licencuar për të operuar me një ose më shumë degë në Kosovë që ta shndërroj degën në subjekt të varur të bankës së huaj edhe për arsytet në vijim:

- ekziston ndonjë ndryshim material në pronësinë apo menaxhmentin e bankës së huaj për të cilën BQK-ja ka arsye të bazuara për shqetësim;
- ekziston rënie materiale në gjendjen financiare të bankës së huaj apo banka e huaj i nënshtrohet sanksioneve nga mbikëqyrësi i saj nga vendi amë për shkelje materiale të ligjit ose praktikave të pasigurta dhe të pamatura;
- BQK-ja konsideron se operacionet e degës mund të rrezikojnë stabilitetin financiar të sektorit banka ose mund të jenë të dëmshme për interesin e depozitorëve; apo
- BQK-ja konsideron se mbikëqyrja nga mbikëqyrësi i vendit amë është joadekuate.

Çdo bankë e huaj që operon në një degë në Kosovë duhet t'i mbajë kërkesat e banorëve të Kosovës më të larta sesa detyrimet e saj ndaj banorëve të Kosovës në shumën e specifikuar me rregullore ose urdhëresë të BQK-së.